

Tampereen Kauppaseura

Jäsen- ja sidosryhmälehti

1 | 2026

1886-2026

140
vuotta

Rautatie Tampereelle
150 vuotta sitten

Risto Arvola toimitti
Kauppaseuran lehteä lähes
kolme vuosikymmentä

Perinteiset tamperelaiset
Klubit kestävät aikaa

Kauppaseura ja sen jäsenet
Tampereen kunnallis-
politiikassa

Kun Tampereelle syttyi
sähkövalo

TAMPEREEN 1886 KAUPPASEURA





Tampereen Kauppaseura ry 140 vuotta

140 vuotta yhdessä – menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus

Tampereen Kauppaseuran täyttäessä 140 vuotta on luontevaa pysähtyä hetkeksi. Tämä juhlanumero tarjoaa mahdollisuuden katsoa taaksepäin pitkään ja merkitykselliseen historiaan – mutta yhtä lailla suunnata katse tulevaan. Puheenjohtajana koen erityistä ylpeyttä siitä, että saan olla mukana yhteisössä, joka on säilyttänyt elinvoimaisuutensa ja merkityksensä läpi suurten yhteiskunnallisten muutosten.

Vuodesta 1886 lähtien Tampereen Kauppaseura on ollut enemmän kuin yhdistys. Se on ollut kohtaamispaikka, keskustelufoorumi ja vaikuttamisen väylä – yhteisö, joka on osaltaan rakentanut Tampereen ja sen elinkeinoelämän kehitystä jo neljäntoista vuosikymmenen ajan.

Historiallinen perintö – yhteistyön ja vaikuttamisen verkosto

Kauppaseura syntyi aikana, jolloin Tampere kasvoi nopeasti teollisuuskaupungiksi ja kaupan sekä elinkeinoelämän toimijat tarvitsivat yhteisen äänen ja yhteisen tilan. Seuran perustaminen oli aikanaan merkittävä teko: vapaaehtoiseen kansalaistoimintaan pohjautuva yhteisö, jonka tavoitteena oli edistää yhteistyötä, keskinäistä luottamusta ja rakentavaa vuoropuhelua.

Seuramme varhaisina vuosikymmeninä jäsenet eivät tyytyneet vain keskustelemaan, vaan toimivat aktiivisesti. Kauppaseuran piirissä syntyi aloitteita, jotka johtivat muun muassa sanomalehden ja pankin perustami-

seen sekä kauppakoulutuksen kehittämiseen Tampereella. Nämä teot kertovat seurasta, joka on ollut syvällä kiinni aikansa kysymyksissä ja valmis ottamaan vastuuta laajemmin kuin vain jäsenistönsä puolesta.

Nykyinen toiminta – monipuolinen ja elävä yhteisö

Tänä päivänä Tampereen Kauppaseura on yksi Pirkanmaan merkittävimmistä elinkeinoelämän ja yhteiskunnallisen keskustelun foorumeista. Yli 1 200 jäsenen kysymykset edustaa laajasti eri toimialoja ja sukupolvia. Seuran toiminta tarjoaa mahdollisuuksia niin ajatustenvaihtoon, verkostoitumiseen kuin yhteisiin elämyksiin.

Klubitilamme Aleksis Kivenkadulla ovat keskeinen osa tätä kokonaisuutta. Ne ovat paikka, jossa historia ja nykypäivä kohtaavat, ja jossa luodaan edellytyksiä uusille ajatuksille ja yhteistyölle. Kauppaseura elää jäsentensä kautta – heidän aktiivisuutensa, kiinnostuksensa ja sitoutumisensa ansiosta.

Tulevaisuuden visio – kohti seuraavia 140 vuotta

Juhlavuosi ei ole vain menneisyyden muistamista, vaan myös tulevaisuuden hahmotamista. Kun kysymme, mitä Tampereen Kauppaseura tulee olemaan seuraavien 140 vuoden aikana, vastaus löytyy kyvystämme uudistua säilyttäen samalla ydinarvomme.

Uskon, että Kauppaseuran rooli yhdistäjänä vahvistuu entisestään. Tulevaisuudessa seura toimii yhä selvemmin foorumina, jossa yrittäjät, yritysjohto, päättäjät ja muut sidosryh-

mät kohtaavat ja käyvät avointa, rakentavaa keskustelua. Digitalisaatio, vastuullisuus ja kestävä kasvun vaatimukset muokkaavat toimintaympäristöämme – ja Kauppaseuran tehtävä on olla mukana näiden muutosten ymmärtämisessä ja suuntaamisessa.

Seura kasvaa ja kehittyy yhdessä jäsenistönsä kanssa. Tavoitteena on, että myös tulevaisuudessa jokainen jäsen kokee Kauppaseuran merkitykselliseksi yhteisöksi ja arvostetuksi osaksi Tampereen elinkeinoelämän kokonaisuutta. Näin kunnioitamme menneitä sukupolvia ja luomme perustan tuleville.

Yhdessä olemme kirjoittaneet merkittävän luvun Tampereen elinkeinoelämän historiassa. Yhdessä kirjoitamme myös seuraavat luvut.

Onnittelten lämpimästi kaikkia Tampereen Kauppaseuran jäseniä 140-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Viihtykää ja viipykää Kauppaseurassa.

Kari Koskinen
puheenjohtaja



Sisällysluettelo

- 6** **Tampereen Kauppaseuran historialliset tapahtumat**
Tampereen Kauppaseura aikajanalla.
- 12** **Kauppaseuran tilauudistus**
Teuvo Vastamäen kirjoitus Kauppaseuran remontista vuodelta 2021.
- 18** **Perinteiset tamperelaiset Klubit kestävät aikaa**
Tampereen Kauppaseuralla ja Tampereen Suomalaisella Klubilla on pitkä historia tamperelaisessa vaikuttamisessa.
- 20** **Risto Arvola toimi klubi-kronikoitsijana lähes kolme vuosikymmentä**
- 48** **Rautatie Tampereelle 150 vuotta sitten**
Vuonna 1874 keisari antoi määräyksen radan rakentamisesta Tampereelle.
- 50** **Onnea Tampereen Kauppaseura 140 vuotta!**
Tampereen Ammattiklubi Ry onnittelee Kauppaseuraa.
- 52** **Kauppaseura ja sen jäsenet Tampereen kunnallispolitiikassa**
140 vuoden tarina vaikutusvallasta, verkostoista ja kaupungin kehittämisestä.
- 58** **Kun Tampereelle syttyi sähkövalo**
Pohjoismaiden ensimmäinen pysyvästi käyttöön otettu sähkövalaistus syttyi Finlaysonin kutomosaliin v. 1882.



Tampereen Kauppaseura ry Jäsen- ja sidosryhmälehti ilmestyy kolme kertaa vuodessa. Painosmäärä 2000 kpl. Lehti postitetaan n. 1300 jäsenelle, yhteistoimintaklubeille ja yhteistyökumppaneille. Painopaikka Offset Ulonen Oy.

*Päätoimittaja Kari Koskinen
kari.koskinen@lexia.fi*

*Kuvaaja Skyfox Marko Kallio
marko.kallio@skyfox.fi*

Kansi: Marko Kallio

*Mainosmyynti Pasi Borgenström
toiminnanjohtaja@
tampereenkauppaseura.fi*

Hyvässä seurassa jo 140 vuotta

Kauppaseura täyttää helmikuun 28. päivä 140 vuotta. Takana on Tampereen teollisen kehityksen koko historia. Tähän ajanjaksoon on sisällytetty myös lukuisia kansainvälisiä kriisejä, joista sodat varmasti vakavimpia. Myös sisällissota haastoi Tampereellakin omistajuutta ja teollisen kasvun synnyttäneitä yrittäjiä. Kaikesta on kuitenkin selvitty ja kaupunkimme on onnistunut kehittymään esimerkillisesti yhteistyöllä yli puoluerajojen. Kauppaseuran jäsenet ovat olleet tärkeässä roolissa monella sektorilla. Paitsi teollisuuden ja kaupan kehittäjinä, olemme olleet myös mukana koulutuksen ja kulttuurin saralla. Kauppaseuran toimesta on Tampereella perustettu kaupallinen koulutus, ja olemme mukana myös nykyisessä yliopistorakenteessa. Aikanaan perustettiin myös Tampereen Kauppakamari, joka toimii edunvalvojana, ja omassa yhteisössämme voimme keskittyä puhtaasti verkostoitumiseen ja jäsenten sekä heidän yritystensä osaamisen jakoon. Seuran sisällä on erinomainen henki ja seura toimii loistavasti ajassa.

Myös Perustajina olivat vuonna 1886 ennakkoluulottomat nuoret yrittäjät.

Olen erityisen iloinen siitä, että seuraamme tulee jatkuvasti tämän päivän yritysmaailman vastuunkantajia. Tämä takaa sen, että seuramme tarjonnan sisältö kehittyy jatkuvasti ajan haasteita vastaamaan. Toiminnan hyvä sisältö on myös tae jäsenhankinnan onnistumiselle. Julkinen sana jättää yleisesti huomiotta Kauppaseuran keskeiset roolit Tampereen kehittäjänä. Poikkeuksetta hyvätkin artikkelit pohjautuvat seuraamme kannalta epäoleellisiin otsikoihin, joilla tänä päivänä pyritään saamaan klikkejä. Valitettavasti moni lukee ainoastaan ne otsikot. Itse tunnemme kuitenkin hyvin perimämme ja olemme ylpeitä yhteisöstä, joka elää edelleen nykypäivän kehityksessä.

Kauppaseuran tilatkin ovat kokeneet muodonmuutoksia monesti historiansa aikana. Aikanaan seura toimi keskustassa vuokratiloissa, kunnes omat toimitilat rakennettiin Laukontorin rantaan. Puukauppaseuran jälkeen rakennettiin nykyinen kiinteistö, jossa tilamme edelleen sijaitsevat. Viimeisen uudistuksemme jälkeen seuramme tilat ovat rakentuneet nykypäivän tarpeille huomioiden talon syntyajankohdan. Design on seuramme perinteitä kunnioittava, ja rakennuksen historian mukainen olematta kuitenkaan liian raskas. Klubitiloissa voi käydä halutessaan vaikkapa lukemassa päivän lehdet tai vaikkapa nauttimassa virvokkeita. Modernilla tekniikalla varustetut äänieristetyt kabinetit sijaitsevat tyylikkään ravintolasalin päädyssä ja niissä jäsenistö voi pitää palavereita ja erilaisia kokouksia. Kolmannen kerroksen tiloissa on mahdollista pitää esimerkiksi yritysten yhtiökokouksia tai vaikkapa perhejuhlia. Kauppaseuran keskeinen sijainti on selkeä valtti sen helpon saavutettavuudenkin vuoksi.

Talousalueellamme on ymmärryksen mukana positiivisempi näkökulma tulevaisuudesta, kuin mitä yleinen sana välittää. Toki on aloja, joilla on vielä haasteita, mutta isoja kansainvälisiäkin yrityshankkeita on useita suunnittelupöydillä. Seuramme on historiansa alusta pohjannut toimintansa yritysten ja niiden avainhenkilöiden yhteiselle tekemiselle. Perinteisten teollisten toimijoiden lisäksi seurassamme on kasvavassa määrin erilaisia teollisuuden ja kaupan palveluita ja ohjausjärjestelmiä toteuttavia tulevaisuuden avainhenkilöitä. Toivon myös, että jäsenistömme on rohkeasti esittämässä toiveita ohjelmamme sisällön edelleen kehittämiseksi. Tehkäämme jälleen kerran esimerkittä yhteistyötä, josta talousalueemme etunenässä vie Suomea kasvuun.



Pasi Borgenström

Olen ollut seuramme jäsen jo yli kolmekymmentä vuotta, ja sinä aikana tietotekniikka on tehnyt valtavan loikan. 90-luvun alussa tulivat langattomat puhelimet ja nyt puhelin toimii tietokoneena. Tekoäly on joka keskustelussa läsnä, ja tiedon saaminen on helppoa. Monet aikaa vieneet dokumentoinnit ja laskennat voidaan toteuttaa sovellusten avulla. Pitää kuitenkin muistaa, että tekoäly on ihmisen tuottamaa ja edelleen monet ratkaisut tehdään ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen avulla. Luottamussuhteen synnyttyä voidaan käyttää helposti apuvälineitä.

Olen ylpeästi Tampereen Kauppaseuran jäsen ja toivotan seuralle onnea sen täyttäessä 140-vuotta.

Pitäkää huolta läheisistänne!

Pasi Borgenström
toiminnanjohtaja

*Tampereen Kauppaseura 140 vuotta
Juhlailallinen / Ravintola Hooski
lauantai 28.2.2026 klo 18*

Ohjelmaa:

Puhe:
Tampereen Kauppaseuran
puheenjohtaja Hoari Hooski-
nen.

Puhe: Tampereen kaupungin-
valtuuston puheenjohtaja
Kalevo Roummola.

Stand up -esitys:
Koomikko Primo Mustonen.

Musiikkia sävelillä:
Lotta Marie.

Tumma puku.
Ismoittautumiset,
ennakkomaksu.

Menu:

*Sokerisvolattua siikaa, fermentoitua
tomattia, jalopenoa & graavattua
keltuaista*

*Gastellblanc Cava Macabeo,
Parellada, Xarello*

*Karamellisointua sipulia,
sahramia & Vilho-vaattoa*

Wolfberger Riesling

*Kotimaista nautan risäfileeta &
lientä, annanperunaa &
punaviinikasviketta*

*Pares Batta Javia Visa Mertot,
Cabernet Franc*

*Puolukka parfaat, wolakinuskia &
rosmarini-marenkia*

Care Moscatel de Alejandria

Yhteistyössä Kauppaseuramme kanssa:



Tampereen Kauppaseuran historialliset tapahtumat



8.4.1880

Tampereen Kauppaseura perustetaan ensimmäisen kerran. Tämän seuran viimeinen kokous pidettiin 9.9.1882.

28.2.1886

Tampereen Kauppaseura perustetaan uudelleen sunnuntaina 28.2.1886.

1890

Tampereen kauppareura ja Tampereen Kauppiasyhdistys perustavat kauppakoulun.

1891

Kauppaseuran miehet perustavat Tampereen Uutiset -nimisen sanomalehden. Lehti ilmestyy vuoteen 1905 asti.

1897

Kauppaseurassa perustettiin arvopaperipörssi, mutta sen toiminta jouduttiin lopettamaan jo samana vuonna, kun kaupungin maistraatti kielsi sen toiminnan.

1905

Kauppaseuran ensimmäinen oma talo, Puukauppaseura, valmistui.

1904

Kauppaseuran miehet perustavat Tampereen Teatterin.

31.12.1905

Tampereen kaupungin vapaakauppa-oikeus lakkautettiin senaatin toimesta Venäjän keisarikunnan asetuksella.

1917

Kauppaseura perustaa suojeluskunnan, joka tunnetaan Tampereen suojeluskunnan Kalevan pataljoonan neljäntenä komppaniana.

29.11.1917

Kauppaseura perustaa Tampereen kauppakamarin.

1957

Kauppaseuran uusi, kivinen talo valmistuu.

7/1898

Kauppaseuran miehet perustavat Tampereen Osake-Pankin. Pankki toimi itsenäisenä vuoteen 1929 asti, jolloin se liittyi Maakuntain Pankki-yhtymään.

1999

Kauppaseura osallistuu Tampereen yliopistolle perustettavan liiketaloustieteen lahjoitusprofessorin rahoitukseen.

2009

Kauppaseura on yksi uuden säätiöyliopiston perustajista.

2008

Tampereen Kauppaseuralle valitaan 1000. jäsen.

2022

Kauppaseuran tilojen mittava peruskorjaushanke valmistuu.

28.2.2026

Tampereen kauppareura
140 vuotta



Kuva: Museovirasto, Vapriikin kuva-arkisto



Kuva: Museovirasto, Vapriikin kuva-arkisto



Kuva: Oskar Sironen, Vapriikin kuva-arkisto

Taustakuva: Veikko Kaminen, Vapriikin kuva-arkisto



Kassavirran uudelleen-sijoitus ja pysyvä omistajuus luovat kestäväää lisäarvoa.

Auroora Yhtiöt Oyj rakentaa pitkäjänteistä kasvua suomalaiselle pk-yrityskentälle

Auroora Yhtiöt Oyj on suomalainen teollinen omistaja, joka keskittyy kannattavien ja kasvavien pk-yritysten pitkäjänteiseen kehittämiseen. Yhtiön tavoitteena on tarjota yrityksille paras mahdollinen koti kasvaa.

Auroora toimii pysyvänä omistajana yrityksille, joilla on vahva liiketoiminnan perusta ja halu kehittyä. Yhtiön taustalla on laaja ja yrittäjähenkkinen omistajapohja: noin sata osakasta, joista merkittävä osa on itse yrittäjätaustaisia, moni Pirkanmaalta.

– Haluamme tukea suomalaisten yritysten kasvua ja turvata niiden pitkäjänteisen kehityksen kotimaisessa omistuksessa, sanoo Aurooran toimitusjohtaja **Antti Rauhala**.

Yhtiö on kasvanut voimakkaasti viime vuosina sekä yritysostojen että orgaanisen kasvun kautta. Viime vuonna Auroora toteutti yhdeksän yrityskauppaa, ja liikevaihto kasvoi merkittävästi – uusin yritysosto tapahtui heti tämän vuoden tammikuussa.

Teollinen sarjayhdistelijä ja pysyvä omistaja

Aurooran liiketoimintamalli perustuu hyvää kassavirtaa tuottavien teollisten yhtiöiden ostamiseen ja kehittämiseen pitkäjänteisesti. Yhtiö tukee yrityksiä esimerkiksi strategia-työssä, investoinneissa ja kasvun rahoittamisessa, mutta operatiivinen päätöksenteko ja vastuu pysyy yhtiöiden omalla johdolla.

– Olemme pysyvä omistaja, jolla on vahvaa yritysosto- ja kehittämisosaamista, Rauhala korostaa.

Auroora on Suomen suurin teollinen sarjayhdistelijä omassa luokassaan: konserniin kuuluu yli 20 liiketoimintayhtiötä.

Kolme segmenttiä kasvun ja vastuullisuuden ytimessä

Aurooran toiminta jakautuu kolmeen segmenttiin:

1. Sähköistys ja automaatio
2. Teolliset tuotteet ja palvelut
3. Puhdas vesi ja ympäristöteknologia

Segmenttejä yhdistävät pitkän aikavälin kasvunäkymät ja keskeinen rooli kestäväen yhteiskunnan rakentamisessa.

Sähköistys ja energiamurros ovat Aurooran kasvun keskiössä. Yhtiö toimii suoraan vihreän siirtymän ja vastuullisuuden ytimessä ratkaisuihin, jotka edistävät energiatehokkuutta, päästöjen vähentämistä ja kestäväää infrastruktuuria. Liiketoimintaratkaisut vahvistavat lisäksi teollisuuden kestäväää kehitystä ja puhtaan veden saatavuutta. Teolliset tuotteet ja palvelut -segmentissä Auroora tukee teollisuuden keskeisiä ajureita kuten kokonaisturvallisuutta, vastuullista tuotantoa ja prosessien tehokkuutta, varmistaen, että kasvu ja kehitys tapahtuvat kestävästi.

– Auroora ei ole väli vaihe, vaan pysyvä omistaja yhtiöiden tulevaisuuteen, Rauhala tiivistää.

Auroora Yhtiöt Oyj Suomalainen teollinen sarjayhdistelijä ja kasvukumppani pk-yrityksille

Segmentit Sähköistys ja automaatio, Teolliset tuotteet ja palvelut, Puhdas vesi ja ympäristöteknologia
Kotipaikka Tampere
Liiketoimintayhtiöitä yli 20
Liikevaihto 2025 205 M€ (tilintarkastamaton), proforma 235 M€
Liikevaihdon kasvu 2025 +44 % (orgaaninen kasvu +13 %)

www.auroora.com



Toivotamme pk-yritysten omistajat lämpimästi tervetulleiksi kahville Keskustorille.

AUROORA



Auroora Yhtiöiden toimitusjohtaja Antti Rauhala.



HHJ starttaa uudistuneena vuoteen 2026!

Maailma ja markkinat muuttuvat ja hallitustyön parhaat käytänteet elävät. Yrityksetkään eivät pysy vuodesta toiseen samanlaisina. Siksi myös 20-vuotias HHJ-koulutuskokonaisuus seuraa aikaansa ja päivittää sisältöjään säännöllisesti.



Lisäksi mm. johdantokoulutus, sihteerikurssi, kertauskurssi, yrityskohtainen valmennus, HHJ International...

Takana on jälleen hieno vuosi ja paljon merkityksellisiä kohtaamisia HHJ-koulutuksissa ja tapahtumissa. Vuosi 2025 olikin HHJ:n todellinen juhluvuosi, kun ensimmäisen HHJ-kurssin järjestämisestä tuli kuluneeksi jo 20 vuotta. Alumniverkostomme on jälleen kasvanut ja HHJ-kurssin suorittaneita on jo lähes 19 000. Vuonna 2025 järjestettiin 108 HHJ-koulutusta tai -kurssia eli yhteensä 404 HHJ-koulutuspäivää. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisena työpäivänä järjestettiin 1-2 HHJ-koulutusta Suomessa.

Lämmin kiitos HHJ-koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneille!

HHJ ei ole jäänyt paikalleen, vaan kehitystä tapahtuu jatkuvasti niin olemassa olevien koulutusten uudistamisen kuin kokonaan uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisen osalta. Viime vuosi oli HHJ-kurssin yhtenäiseen koulutusaineistoon siirtymisaikaa ja uudistetut materiaalit otettiin laajasti käyttöön. Niiden myötä valtakunnallinen palaute nousi kaikkien seurattavien arvosa-

nojen osalta entisestään edellisvuosiin verrattuna. HHJ-kurssien yleisarvosana nousi 4,4:stä 4,5:teen, NPS 80:stä 87:ään ja henkilökohtainen ja hallitustyölle saatu hyöty nousivat kumpikin 4,2:sta 4,4:ään. Myös luennoitsijakohtainen palaute parani. Sisältöuudistuksessa kuunneltiin asiakkaita, kaupakamareiden HHJ-vastaavia ja kehitystyötä tehtiin yhdessä HHJ-kouluttajien kanssa.

Olemme strategiamme mukaisesti laajentaneet tarjontaamme myös kieliversioiden osalta. Puheenjohtajakurssi toteutetaan maaliskuussa 2026 ensimmäistä kertaa englannin kielellä. Myös tutkinnon voi nykyään suorittaa suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi! HHJ:n kv-polku saa myös uuden ulottuvuuden HHJ International -koulutusohjelman muodossa: uusi kv-ohjelma toteutetaan ensimmäistä kertaa 7.-10.6.2026 vaalivuotta elävässä Washington DC:ssä. Ohjelman keskiössä ovat geo- ja kaupalliset muutokset hallitustyön näkökulmasta.

Uudistamme myös HHJ-palvelujärjestelmän tämän vuoden aikana. Haluamme uudistuksen avulla helpottaa asiakkaan asiointia ja mahdollistaa entistä paremman palvelukokemuksen verkkosivujemme kautta. Sivustosta rakennetaan lisäarvoa tuova hallitustyön alusta. Kaikesta tästä kuulet pian lisää!

Tavataan HHJ:n merkeissä. Menestystä hallitustyöhön vuodelle 2026!

Hyväksytty hallituksen jäsen eli HHJ on Tampereen kaupakamarin ja Hallituspartnerit ry:n kehittämä Suomen laajin hallitustyön koulutuskokonaisuus pk-yritysten ja kuntayhtiöiden hallitustyön kehittämiseksi. HHJ on jo vuodesta 2005 tarjonnut hallitustyökoulutusta yrityksen linkkaaren ja hallitustyön eri vaiheisiin. Tutustu HHJ-kokonaisuuteen osoitteessa hhj.fi.



TULEVIA TAPAHTUMIA:

Tampereen Kauppaseuran sääntömääräinen vuosikokous:
Juhla- ja kokoustila, 3. kerros
lauantai 28.2.2026 klo 16

Tampereen Kauppaseura 140 vuotta Juhlaillallinen | Ravintola Koski
lauantai 28.2.2026 klo 18

Business Boost
Kauppaseuran Juhla- ja kokoustila
keskiviikot 18.3. ja 20.5. klo 17

Business Boost jatkuu uusilla teemoilla.
Seuraavista tapahtumista löydät tietoa tulevista jäsenkirjeistä ja seuraamalla Kauppaseuran Facebook-julkaisuja.

Lounasesitelmä: Perheyrietykset – Suomen maakuntien veturit

Toimitusjohtaja Minna Vanhala-Harmanen | Perheyrietysten liitto ry
Ravintola Koski
keskiviikko 11.3.2026 klo 10-11.30
(ja sen jälkeen omakustanteinen lounas)

Ilmoittautumisesta tiedotetaan tarkemmin lähempänä tapahtumia mm. viikkokirjeissä. Kirje ilmestyy joka sunnuntai. Jos et saa kirjettä, ilmoita toiminnanjohtajalle oikea sähköpostiosoitteesi, niin pysyt ajan tasalla siitä, mitä seurassa tapahtuu: toiminnanjohtaja@tamperekauppaseura.fi

HARRASTUKSET | BUSINESS | YHTEYSHENKILÖT:

Biljardi:

J-P Orava | puh. 050 3686989 | jporava@gmail.com

Bridge:

Jorma Artama | puh. 0400 621792 | jorma.artama@pp.inet.fi

Golf:

Pasi Rouhiainen | puh. 040 5123455 | pasi.rouhiainen59@gmail.com

Kauppaseura Business:

Niko Palenius | puh. 044 3777112 | niko.j.palenius@gmail.com
Juha Hiltunen | puh. 040 7799954 | juha@admor.fi
Janne Viinikkala | puh. 050 5580865 | janne.viinikkala@gmail.com
Jukka Luoma | puh. 0400 744746 | jukka.luoma@gmail.com

Kauppaseuran seniorit:

Kirmo Bergius | puh. 050 5548544 | kirmobergius@msn.com

Keilailu:

Urpo Versta | puh. 040 5122706 | urpo.versta@outlook.com

Padel ja tennis:

Jorma Heljopuro | puh. 0500 622184 | jorma.heljopuro@gmail.com

Tiedejaosto:

Mauri Grönroos | puh. 040 8004349 | mauri.gronroos@transatlanta.net

UUDET JÄSENET 12/2025 syntymävuosi | Yritys | Asema



Tatu Ahonen
1983
Ahooy Creative Oy
Yrittäjä



Tero Haapalinna
1958, Radiosähköttäjien perinneyhdistys ry
Merikapteeni



Tero Kaikkonen
1976, Pirkanmaan Osuuskauppa
Toimialajohtaja



Heikki Kantola
1972
Hetiitec Oy
Toimitusjohtaja



Tero Kauppinen
1968
TPM Palvelut Oy
Toimitusjohtaja



Teemu Korhonen
1981
Ceramid Oy
Yrittäjä



Jone Korpi
2001
Revia Oy
Yrittäjä



Karri Kylliö
1977
KnowUrBiz Oy
Toimitusjohtaja



Heikki Leppänen
1986
Lecklé Oy
Aluejohtaja



Toni Leskinen
1977
Kana veljet oy
Yrittäjä



Pekka Markkula
1970, Saarioisten Food Service Oy
Toimitusjohtaja



Matias Meriluoto
1982
Ab Solis Invest Oy
Yrittäjä



Riku Mäkipelto
1976, Pro Team Innovations Oy, Hallituksen pj, EX-Ilmavoimien lentouseeri



Jussi Okkonen
1973
Tampereen yliopisto
Dosentti/FT



Aleksi Pakkanen
1987, Asianajotoimisto Lakitalo, Yrittäjä, asianajaja, varatuomari



Kim Pettersson
1989
Edustava Oy
Yrittäjä



Jussi Pölönen
1987, SVI Group Oy
Yrittäjä /
Toimitusjohtaja



Jani Rajaniemi
1973, Sauron & Vader Holdings Oy, Yrittäjä /
Hallintotieteiden tohtori



Tuukka Rantala
1974
Wirokit Oy
Toimitusjohtaja



Sakari Sippola
1978, Oracle
Varatoimitusjohtaja/
Sijoittaja



Markus Siven
1977
Uprise Invest Oy
Yrittäjä



Jani Uusihannu
1978
ToroX Oy
Toimitusjohtaja



Janne Viljamaa
1972
Granite Partners Oy
Kaupallinen johtaja



Jarno Virtala
1969, Tampereen Yritysneuvonta Oy
Yrittäjä



Reima Wiskari
1959
Evebita Oy
Toimitusjohtaja

Kauppaseuran tilauudistus

Teksti: Teuvo Vastamäki | Kuvat: Skyfox Marko Kallio



Kauppaseuran klubitilaa

Teuvo Vastamäen kirjoitus Kauppaseuran remontista on julkaistu lehdessämme kesällä 2021. Kauppaseuran täyttäessä 140 vuotta julkaisemme jutun juhlan kunniaksi uudelleen.

Lähtökohta

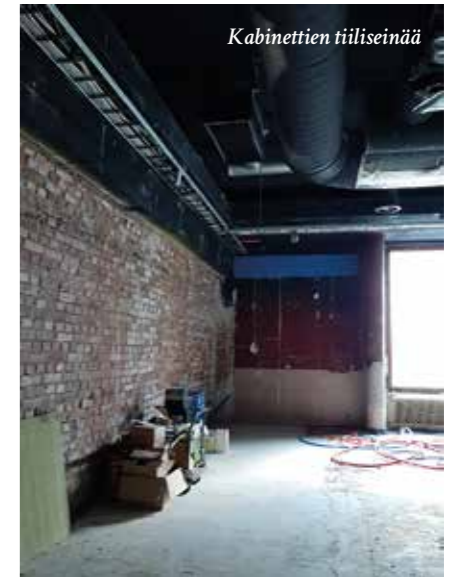
Kiinteistö, jossa Kauppaseuran tilat sijaitsevat on valmistunut vuonna 1956. KOY Kauppaseuran kiinteistö koostuu Laukontorin reunan sekä Aleksis Kiven kadun varren asuin- ja liikerakennuksesta. Kaksikerroksinen ravintolaosa ulottuu läpi korttelin Kirkkokadulle. Kauppaseura on aluksi toiminut näissä kahden kerroksen ravintolatilissa. Ravintolatilat ovat kokeneet vuosikymmenten aikana useita muutoksia toimijoiden ja sisustusten suhteen. Kauppaseura on muuttanut ravintolatiloihista 80-luvun alussa 3. ja 4. kerrokseen, jolloin tilat vuokrattiin ulkopuoliselle ravintoloitsijalle. Neljännen kerroksen tilat ovat kokeneet omistajan vaihdoksen vuosien varrella Maalarimestariyhdistyksen ostaessa tilat Kauppaseuralta. Kolmas kerros on laajentunut kabinettien ja toimistotilojen osalta. Lisäksi Kauppaseura omistaa muutaman asuinhuoneiston B- ja C-portaasta.

Muutostarve ja ratkaisu

Jäsenmäärän kasvaessa vuosien varrella tilat 3. ja 4. kerroksessa kävivät ahtaaksi. Lounastarjoilun järjestäminen eri kerroksessa sijaitsevasta keittiöstä ei ollut luontevaa. Tosin joskus ruoka tuotiin kärryillä muutaman korttelin päässä olleesta keittiöstä. Kaikille Kauppaseuran lounaspalvelua yllä pitäneille kuuluvat suuret kiitokset ansiokkaista suorituksista eri vaiheissa. Maalarimestareilta vuokrattu Mestari-kabinetti sijaitsi kerrosta ylempänä, joten sen hyödyntäminen päivittäiseen toimintaan oli myös hankalaa. Ravintolatilojen ollessa yökerhosuostuksella ei Kauppaseuralta ollut mahdollista käyttää niitä perinteisiin helmi- ja joulukuun kokouksiin. Tämä aiheutti tapahtumien siirron ulkopuolisiin juhlatiloihin. Tiloissa on vuosien varrella tehty pintaremontteja tilaratkaisun säilyessä ennallaan. Muistetaan kuitenkin kodikkaiden ja perinteisten tilojen palvelleen toimintaamme hyvin vuosikaudet.

Tilojen uudistusta on mietitty oikeastaan koko puheenjohtajakauteni ajan. Aluksi muutosta suunniteltiin Aleksis Kiven kadun osan kahden kerroksen korotuksen myötä tulevien lisätilojen hyödyntämisellä. Tämä ratkaisu olisi kuitenkin ajanut seuran tilaratkaisun kahteen kerrokseen. Keittiö olisi jäänyt entistä kauemmaksi eikä myöskään riittävän isoa salia olisi käytettävissä.

Päätöksillä ei ollut kiirettä kaavamutoksen viedessä oman aikansa. Ympäristön meluhaitta oli yksi ratkaistava asia kaavamutoksessa, koska osaan tiloihin olisi tulossa uusia asuinhuoneistoja. Melulähteitä olivat Takon tehdas sekä kiinteistömme yökerho. Tästä syntyi tarve lopettaa yökerhotoiminta kiinteistössä, joka toteutui viime kevään uuden ravintolatilatilan vuokrasopimuksen myötä. Samalla päätettiin siirtää seuran tilat toisen kerroksen entiseen ravintolatalaan. Tässä tapahtui Kauppaseuran paluu entisille sijoille. Alkuvuodesta todettiin myös tehtyjen laskelmien perusteella, ettei korotushankkeen edistäminen ole Kauppaseuran toimesta taloudellisesti järkevää.



Kabinettien tiiliseinää



Poistuvia sähköasennuksia.



Rakennustyö alkoi purkutöillä suunnittelun rinnalla. Tuleva juhlasali.

Tilasuunnittelu alkaa, 'perinteitä kunnioittaen tähän päivään'

Viime kevään koronatilanne toi vauhtia suunnitteluun. Pandemia aiheutti Noho Oyj:n ja Kauppaseuran välisen vuokrasopimuksen katkeamisen. Uusi sopimus tehtiin edellä mainitun siirtoajatuksen pohjalta. Kauppaseuran tavoitteena oli tietysti huomioida edellä mainittuja toiminnallisia puutteita ja siirtää toiminta samaan kerrokseen. Keittiö oli jo valmiina samassa kerroksessa. Lounas- ja juhlasalin paikka on perinteinen salin paikka jo 50-luvulta. Pääsisäänkäynti järjestettiin Kirkkokadun puolelta perinteiseen tapaan. Tämä mahdollistaa lounasravintolan avaamisen jäsenistön ulkopuolisille lounastajille. Salin koko mahdollistaa nyt omien tilaisuuksien järjestämisen. Jäsenten omat tilat suunniteltiin kahteen osaan, kirjasto/oleskelutila ja erillinen biljardisali. Näihin tiloihin käynti edelleen Aleksis Kiven kadun puolelta.

Onneksi tiesin ammattini vuoksi suunnittelutyön laajuuden, joten apua piti löytää sisustuksen suunnitteluun. Pienen etsimisen jälkeen löytyi kaksi asiansa osaavaa sisustussuunnittelijaa. Ohjeella 'perinteitä kunnioittaen tähän päivään' he aloittivat työnsä. Jäsenistöä löytyi jo aiemmin kiinteistöön perehtynyt LVI-suunnittelija sekä rakennesuunnittelija, jolla oli käytettävissä alkuperäiset rakennesuunnitelmat. Sähkösuunnittelu tilattiin aiemmin kiinteistöön suunnitelmia laatineelta ulkopuoliselta sähkösuunnittelutoimistolta.

Purkutyöt ja suunnittelu samaan aikaan

Muutoksen suunnittelu oli varsin haastava työ kireän aikataulun ja puuttuvien LVIS-lähtötietojen vuoksi. Tiloissa vuokralla olleet ravintolatoimijat olivat vuosien aikana tehneet korjauksia ja täydennyksiä omien sen hetkisten tarpeiden mukaan. Tästä johtuen mm. sähköt piti suunnitella ja asentaa kokonaan uudelleen jo turvallisuudenkin vuoksi. Vesi- ja viemäri-asennukset sekä ilmanvaihto vaativat myös huomattavia uudistuksia.

Rakennustyö alkoi purkutöillä suunnittelun rinnalla. Aikataululla haluttiin



Tuleva biljardisali



Tuleva kirjasto

lyhentää tulevien vuokratilojen tuottamatonta aikaa. Rakentajaksi valittiin jo korotushanketta tutkinut Aki Hyrkkönen Oy. Purkutyöt paljastivat työn aikana lisää peruskorjauksen tarpeessa olevia kohtia kiinteistössä. Rakennuksen ulkovaippaan kuuluvia ikkunoita ja ovia piti uusia huonon kunnon vuoksi. Samoin alkuperäinen keittiön hissi täytyi uusia kokonaisuudessaan. Myös asbestipurkutyöt ovat mittavia tämän ikäisessä rakennuksessa.

Vanhat tilat

Viime keväänä neljännen kerroksen tilat ostettiin Maalarimestari-yhdistyk-

seltä lunastusoikeutta käyttäen. Hankinta mahdollisti vuokra-asuntojen sijoittamisen 4. kerrokseen. Kolmannesta kerroksesta muutetaan kabinetti- ja toimistotilat takaisin vuokrattaviksi asunnoiksi. Vanha biljarditila ei sovellu asuinkäyttöön koska ikkunoita on vain toisella ulkoseinällä. Tila kunnostetaan vuokrattavaksi noin 70 hengen juhlatilaksi. Tila voidaan käyttää poistuneen Mestarikabineetin tapaan omissa tilaisuuksissa. Uusitun hissin ansiosta ruokatarjoilu voidaan tarvittaessa järjestää myös juhlatilaan. Näiden tilojen remontti valmistuu syyskuun loppuun mennessä.



Uusi biljardisali



Uudet klubitilat

Lopputulos

Kauppaseurassa on ennenkin tehty isoja rakennusprojekteja. Vuonna 1905 valmistui Laukontorin kulmaan ns. 'puukauppaseura' ja sen tilalle vuonna 1956 nykyinen kiinteistö. Molemmat ovat olleet taloudellisesti mittavia hankkeita, puukauppaseuran rakentamiseen liittyi myös tontin hankinta.

Taloudellisesti tämäkin hanke on merkittävä ja ylimääräisen yleiskokouksen lainaottovaltuutus käytettiin kokonaisuudessaan. Purkutöiden paljastamat peruskorjaustarpeet ylittivät laadittua budjettia. Kiinteistöyhtiölle kuuluvista kustannuksista osa saadaan takaisin myöhemmin. Ei pidä kuitenkaan unohtaa, että Kauppaseura suurimpana osakkeen omistajana maksaa kiinteistön korjauksista huomattavan osan. Kauppaseuralla on mahdollista realisoida vanhoja isoja asuntoja ylittyneiden kustannusten kattamiseksi. Tilalle rakentuu kuitenkin nelimäärältään enemmän pieniä, uudistettuja asuntoja vuokrattavaksi. Vuokrattavan ravintolatilat pinta-ala puolittui muutoksessa. Vuokrahinta neliometriä kohti on kuitenkin isompi katutasossa kuin

toisessa kerroksessa eli saatava vuokratuotto ei puolitu.

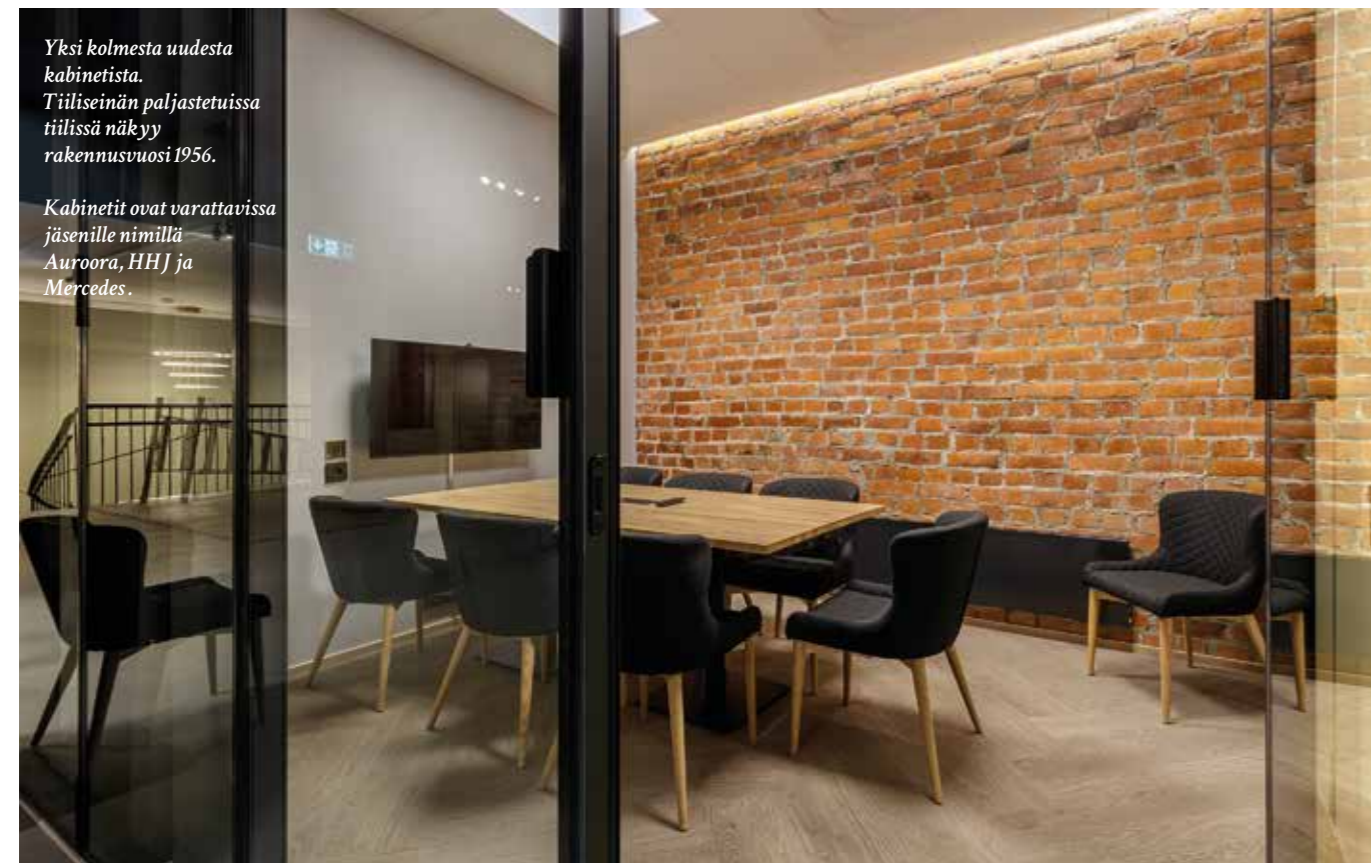
Saamani palautteen perusteella tilojen muutos on onnistunut toiminnallisesti ja sisustuksellisesti. Kunhan pandemia rauhoittuu, pääsemme täysimääräisesti nauttimaan uusista tiloista ja sen myötä tulevista uudistuksista. Olemme saaneet jo pari kertaa esimakua uudesta keittiöstä. Sen perusteella on tulevaisuudessa odotettavissa herkkullisia hetkiä.

Esitän tässä lopuksi kiitoksia niin paljon, että varmasti riittää kaikille projektiin osallistuneille. Uskon, että toiminnanjohtajakin pääsee kohta rauhoittumaan ansiokkaasti hoidetun ja kiireisen vuoden jälkeen.

Teuvo Vastamäki

Projektiin osallistuneet:

Elina Pöyhkäri, Sisustustoimisto Elina P | **Hanna Rantanen**, Sisustussuunnittelu Hanna Rantanen | **Heikki Käkönen**, rakennesuunnittelu, A-insinöörit Oy | **Timo Vuolle**, rakennesuunnittelu, A-insinöörit Oy | **Petri Kuoppala**, LVI-suunnittelu, Petecon Oy | **Risto Vastamaa**, sähkösuunnittelu, Sähkötekniikka Kari Siren Oy | **Jorma Leppikorpi**, projektin johto ja valvonta, InnoJiit Oy | **Juha Lehtonen**, valvonta, Innojiit Oy | **Rami Kiviniemi**, vastaava työnjohtaja, Aki Hyrkkönen Oy | **Ismo Nousiainen**, vastaava työnjohtaja, Aki Hyrkkönen Oy | **Aki Hyrkkönen**, toimitusjohtaja, Aki Hyrkkönen Oy | **Aki Hyrkkönen Oy:n työntekijät ja aliurakoitsijat** | **Sami Kontola**, purkutyöt, Rimbo Asbest Oy | **Keijo Rantamäki**, KR-Airshaft Oy



Perinteiset tamperelaiset Klubit kestävät aikaa

Tampereen Kauppaseuralla ja Tampereen Suomalaisella Klubilla on pitkä historia tamperelaisessa vaikuttamisessa ja kaupungin kehittämisessä. Kummallakin on oma rikas historiansa ja historialliset polkujen risteämiskohdat. Seuraavassa joitakin näkökulmia klubien yhteisiin ja erillisiin kehityskulkuihin.

Suomalaisen yhteiskunnan järjestäytymisen aika, 1870-1890 luvut

Tampereen Kauppaseuran (1886) ja Tampereen Suomalaisen Klubin (1891) perustamiset liittyvät aikaan, jolloin koko suomalainen yhteiskunta järjestäytyi. Aika oli voimakkaasti ristiriitainen erilaisten intressien ja näkemysten ottaessa mittaa toisistaan. Tampereella tuohon ajanjaksoon liittyy niin molempien mainittujen klubien perustaminen kuin myös vapaalokunnan (1873), raittiusliikkeen (1884) ja Tampereen Teknillisen Seuran perustaminen (1893).

Tampereen Kauppaseura ja Tampereen Suomalainen Klubi olivat monessa asiassa perustamisen aikana eri puolilla näkemyksineen. Kauppaseurassa valtaa käyttivät ruotsinkieliset kauppiat, joille muun muassa alkoholin myynti oli erityisesti taloudellinen kysymys – alkoholin myynnille ei tulisi asettaa esteitä. Tampereen Suomalainen Klubi puolestaan korosti suomen kieltä, kristillisiä arvoja ja raittiutta. Ehkä omissa tiloissa ja jäsenistön kesken kuitenkin vain kohtuullisuutta. Paikallisten vaalisääntöjen muuttuessa, osin Klubin toiminnan ansiosta, suomenkieliset pääsivät kunnalliselämässä niskan päälle ja ruotsin kielen asema heikkeni tultaessa 1900-luvulle.

Kauppaseuran ja Tampereen Suomalaisen Klubin kohtalonyhteys

1880 luvulla Kauppaseuran jäsenyyttä hakenut tehtailija Johan Niklas Salminen sai Kauppaseuran jäsenäänestyksessä punaisen kuulan eikä hänen jäsenyyttänsä hyväksytty. Salminen sydämisti ja päätti olla perustamassa Tampereen Suomalaisista Klubia, ollen myöhemmin sen pitkäaikaisin puheenjohtaja (puheenjohtajana vuodet 1901-1934). Klubi voikin kiittää Kauppaseuraa tästä keskeisen henkilön kääntymisestä osaksi vahvaa suomenmielisten liikemiesten joukkoa, joka sai Klubin perustettua.

Klubin perustamisen yhteydessä kylvetiin myös siemen yhteisille näkemyksille, vaikka perustamisen jälkeisinä alkuaikoina erimielisyydet leimasivatkin klubien välistä suhdetta. Nimittäin kummassakin seurassa vahvojen liikemiesten perintönä on yrittäjyyden, markkinatalouden ja sinivalkoisen pääoman arvostus. Tämä on luonut pohjaa myöhemmän yhteistyön tiivistämiselle laajemminkin.

Eroista yhteistyöhön

Perustamisvaiheen jäsenistöjen erilaisuus vaikutti luonnollisesti myös klubien näkemysten erilaisuuteen. Suomalaisen Klubin hyväksyttyä naiset jäseniksi 1906 voi huomata, että osa näkemyseroista on pysy-

vämpiä kuin toiset. Suomalaisella Klubilla ei ole tarvinnut naisjäsenten asiaa käsitellä sataan kahteenkymmeneen vuoteen.

Sotien jälkeen klubitoiminta on muuttunut merkittävästi. Klubit ovat muuttuneet yhteiskunnallisista vaikuttajista ja vaaliorganisaatioista jäsentensä yhdessäolon ja harastustoiminnan työssijoiksi. Ja on klubeilla myös aktiivista yhteistoimintaa niin päällekkäisjäsenyyksien muodossa kuin toiminnallisestikin. Biljardia on tavattu molemmissa klubeissa. Pelipäivät on valittu niin, että jäsenet pääsevät pelaamaan kummankin klubin tiloissa ja myös erilaisissa YT-Klubien kisoissa edustukset ovat usein olleet päällekkäisjäsenyyden myötä ristiin rastiin.

Mainittava on myös sisällöllinen yhteistyö erilaisten toimintamuotojen ja yhteydenpidon osalta. Käytännössä esimerkiksi Tampereen Suomalaisen Klubin klubilehden esikuvana on ollut aikanaan Kauppaseuran jäsenjulkaisu. Lisäksi Kauppaseuran puheenjohtajat ja toiminnanjohtajat ovat olleet hyviä yhteistyökumppaneita niin sidosryhmäyhteistyötä aktivoitaessa kuin erilaisia kokemuksia vaihdettaessa. Tästä omalta kohdaltani erityinen kiitos Kirmo Bergiukselle sekä Pasi Borgenströmille.

Tampereen Suomalaiselle Klubille perustettiin aikanaan Keskiiviikkokerho, jonka päätoimintaa on ollut viinien maistelu ja arvostelu sekä löyhä kirjallisuudesta keskustelu. Kerho kokoontui pitkään molempien

klubien jäsenenä toimivan Tampereen Suomalaisen Klubin kunniajäsenen Seppo Leskisen johdolla Kauppaseuran Mestari-kabinetissa. Kabinetin koko, 30 osallistujaa, määritteli kerhon kokoa pitkään. Valtaosa kerhon jäsenistä oli päällekkäisjäseniä. Hyvähenkinen veljespiiri on tähän mennessä arvostellut yli 800 viiniä paremmuusjärjestykseen. Kokoonnutumiset ovat sittemmin siirtyneet muualle, mutta perinteinen hyvähenkinen kokoontuminen on edelleen aktiivista.

Yhdessä säätiöyliopistoa perustamassa

Tampereen Kauppaseuran edustajana Lauri Solja ja Tampereen Teknillisen seuran edustajana Mika Uusi-Pietilä sekä allekirjoittanut Tampereen Suomalaisen Klubin edustajana kokoonnuimme Kauppaseuran tiloissa vuonna 2016 keskustelemaan perustettavasta Tampereen säätiöyliopistosta. Kauppaseura ja Teknillinen seura, Tampereen Teknillisen yliopiston säätiölle lahjoittaneina, kantoivat huolta, että tulevassa yhdistyneessä yliopistossa on vain vähän

”vanhan Tampereen yliopiston kanavoimaa varallisuutta”. Oli avautumassa mahdollisuus laajentaa perustajakuntaa myös uusiin suuntiin. Suomalainen Klubi tarttui avautuvaan mahdollisuuteen mielellään ja ryhtyi niin ikään perustajajäseneksi. Samalla avautui ovi laajemminkin kansalaisyhteiskunnan eri toimijoiden mukaantulolle. Tästä eteenpäin olemme yhdessä toimineet kukin parhaiden näkemystemme mukaisesti yliopiston perustajien joukossa.

Toimintaympäristö – ympärikäydään yhteen tullaan

Molempien Klubien perustamisen aikaa yhteiskunnat olivat järjestäytymässä, Suomi oli itsenäinen Suurruhtinaskunta, kielitaistelu leimasi hallintoa ja johtamista, kansalaisten ongelmia olivat alkoholin käyttö, työttömyys ja taloudelliset haasteet. Hallintojärjestelmät olivat menossa kohti valtataistelua ja tulevaa sotaa. Todennäköisesti nuorisokin käyttäytyi huonosti, niin kuin aina on tehnyt.

Missä ollaan nyt 2026? Kielitaistelu on käynnistymässä suomen ja englannin välillä, Suurvallat toimivat omien logiikkojensa mukaan järjestellen uudelleen kansainvälistä yhteistyötä. Pääteiden käyttö on laajempaa ja kaupunkilaisia häiritsevää. Työttömyys ja taloudelliset haasteet ovat jälleen kerran keskuudessamme. Nuoriso, joka tässä välissä pelasti itsenäisyytemme sotimalla, on edelleen monien mielestä huonosti käyttäytyvää.

Se mikä myös on pysyvää ja kestää aikaa, ovat perinteiset tamperelaiset Klubit, kuten Tampereen Kauppaseura, Tampereen Ammattiklubi, Tampereen Teknillinen Seura ja Tampereen Suomalainen Klubi. Hyvä niin!

Allekirjoittanut sekä tammikuussa 2026 puheenjohtajamme aloittanut Kirsi Koski Onnittelevat Tampereen Kauppaseuraa 140 vuotta kestäneestä ansiokkaasta toiminnasta. Puhaltakoon myötätuuli purjeisiinne tulevaisuudessakin!

Pasi-Heikki Rannisto
Tampereen Suomalainen Klubi
Puheenjohtaja 2014-2025



Keskiiviikkokerhon rapujuhlat Kauppaseuran Mestari-kabinetissa

Risto Arvola toimi klubikronikoitsijana lähes kolme vuosikymmentä

Risto Arvola sanoo olleensa klubi-ihminen jo varsin nuoresta lähtien. Ja tottahan mies virkkaa, sillä hänen ensimmäinen klubijäsenyytensä ajoittuu jo 1960-luvulle. Tuolloin ei tosin vielä puhuta tätä aviisia julkaisevasta tahosta, vaan Tampereen kunnallisklubista. Kauppaseuran riveihin mies liittyi vuonna 1989, osin siksi, että kunnallisklubin toiminta oli taloudellisten vaikeuksien vuoksi päättynyt muutamaa vuotta aiemmin.

Kauppaseuran 140-vuotiseen historiaan Arvolan Risto on jättänyt hyvin merkittävän jäljen sekä kirjaimellisesti satoja ja satoja sivuja järjestön historiaa on jäänyt talteen juuri hänen työnsä ansiosta. Tähän perintöön voi käydä kuka tahansa kerhon jäsen tutustumassa pääkallopaikalla, sillä hyllyt löytyvät nykyisen kerhohuoneiston kirjahyllystä – vieläpä aivan baarikaapin naapurista.

Vaikka 29 vuotta on ajallisesti vain osa tänä vuonna täyteen tulevasta 140 vuoden kokonaisuudesta, on se silti pitkä ja vaikuttava jakso. Erityisen näkyväksi hänen panoksensa tuli Kauppaseuran lehden kautta, jota hän toimitti lehden perustamisesta vuodesta 1992 aina vuoteen 2020 saakka.

Sotavuosien lapsi kävi Helsingissä – mutta vain syntymässä

Risto Arvola syntyi vuonna 1942 keskellä sotavuosia. Asiakirjoihin syntymäkunnaksi on kirjattu oikeaoppisesti Helsinki, josta hänen äitinsä oli kotoisin, mutta muuten hänestä kyllä kasvoi aivan ehta tamperelainen.

– **Syntymässä kävin Helsingissä, mutta vanhempani asuivat jo silloin Tampereella**, Risto kertoo.

Isän Eino Arvola työn kautta Ristolle muodostui varhain yhteys Tampereen elinkeinoelämään. Isä Arvola nimittäin toimi Tampereen Pukutehtaan teknisenä johtajana. Teollisuuskaupungin ydin oli jo poikavuosina Riston ominta aluetta, sillä perheen koti sijaitsi Pyynikintorin kupeessa. Äiti Eini Arvola oli hänkin aikanaan yrittäjänä, jolla oli oma ompeluliike. Sittemmin perhekoon kasvaessa kolmen lapsen kodinhoito vaihtui perheenäidin päätyöksi.

Koska Arvolat asuivat keskustakulmilla, seurausena oli se, että myös koulupolku kulki tiiviisti kaupungin keskustan tuntumassa.

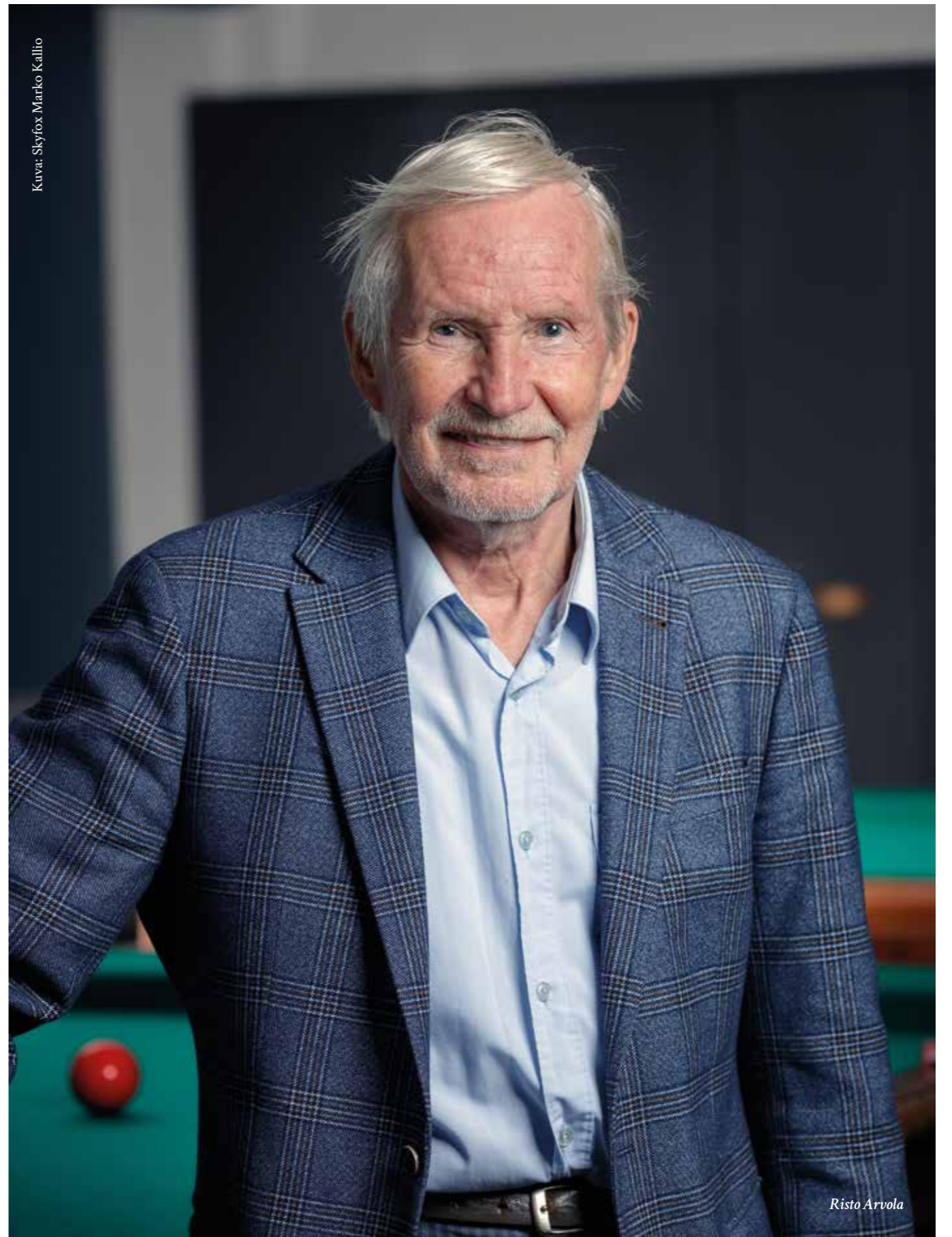
– **Ensimmäiset luokat kävin Länsi-puolen alakoulussa nykyisen Työväenteatterin paikkeilla. Sieltä jatkoin Aleksanterin kouluun ja edelleen yhteislyseoon, jossa suoritin sekä keskikoulun että lukion**, Risto kertoo. Hän itse tituleeraa sitä Kolarin kouluksi, jolla nimellä myös monet hänen aikalaisensa ovat opinahjon oppineet tuntemaan. Tämän lempinimen arvostetun ja karismaattisen rehtorinsa, kouluneuvos **Veikko A. Kolarin** pitkästä työstä.

Opinnot ja ensiaskeleet työelämään

Arvolan ensimmäiset kaksi vuosikymmentä noudattivat koulutetun suomalaisen miehen perusrutiinia. Lukion ja valkoisen lakin jälkeen päälle tulivat armeijan harmaat. Siihen asti kaikki oli varsin ohjelmoitua, mutta siviiliin pääsyn jälkeen olikin sitten edessä toinen ikaikainen kysymys – mitä nyt?

Lukupäätä Ristolla kyllä riitti, mutta tarkka suunta ei ollut vielä selvä. Mitään aivan kristallinkirkasta ykköshaavetta tulevaisuuden karriäärasta hänellä ei vielä ollut. Ratkaisu löytyi Helsingistä, missä Suomen Liikemiesten Kauppaopisto koulutti hänestä ensin merkonomiin ja myöhemmin diplomimerkonomiin. Opintojen valintaan vaikutti myös se, että oppilaitoksen rehtorina toimi Arvolan eno, **Väinö V. Virtaneva**.

Opiskelunhalu ei kuitenkaan siihen päättynyt. Risto Arvola jatkoi opintojaan Tampereella. Ja tarkalleen ottaen Tampereen yliopistossa, joka oli tuolloin vielä varsin tuore tuttavuus. Se oli nimittäin aiemmin tunnettu Yhteiskunnallisena korkeakouluna ja varsinaisesti yliopisto siitä oli tullut vasta 1966.



Kuva: Skyfox/Marko Kallio

Risto Arvola



Biljardi on vuosien varrella vaihtunut bridgeen, peli-iltaa vietetään torstaisin Kauppaseuralla.

Risto lukeutui siis helposti oman paikkakuntansa yliopiston ensimmäisten vuosikursisilaisten joukkoon. Opinnot maistuivat ja vuonna 1973 hän valmistui hallintotieteiden kandidaatiksi pääaineenaan kunnallispolitiikka ja vahvana sivuaineena kunnallistalous.

Opintojen lomassa ja välissä nuori mies oli ennättänyt tosin kerryttää myös aivan

oikeata työkokemusta. Hän työskenteli muun muassa Tampellassa kustannuslaskijana aikana, jolloin yhtiö oli yksi suomalaisen teollisuuden jättiläisistä. Kenties jotain osviittaa tulevasta antoi myös se, että hän ehti työskennellä Helsingin Sanomissa uutispäivystäjänä. Työstä on jäänyt erityisen hyvin eräs päivystysvuoro – jolloin mies pääsi aivan aidosti seuraamaan historiankirjoihin jäävää tapahtumaa.

- Se on jäänyt mieleen, kuinka silloin viestintäteknologian kirkkainta kärkeä edustavaan Telexiin alkoi tulla tietoja Tšekkoslovakian valtauksista. Niitä lähetettäessä Neuvostoliiton joukot koputtelivat jo ovella, sillä viimeiseksi jäänyt viesti ohjeisti toimituksia olemaan luottamatta mihinkään kyseisen viestin jälkeen lähetettyyn.

-Siihen aikaan varsinaista yöpäivystystä ei vielä ollut, mutta itse asiassa tämän kyseisen tapahtuman seurauksena Aatos Erkko määräsi sellaisen perustettavaksi, Arvola kertoo.

Helsingin Sanomien maineikas toimittajakoulukin oli eräs mahdollinen urasuunta tuolloin, mutta vei miehen kuitenkin kohti kunnallishallinnon tehtäviä.

Kuntakierros alkoi Keski-Suomesta

Ensimmäinen virkatehtävä kandidaatiksi valmistumisen jälkeen löytyi Keski-Suomesta. Ja tarkemmin ottaen Hankasalmeilta, missä Risto työskenteli ensin suunnittelusihteerinä ja myöhemmin taloussihteerinä.

- Hankasalmi tuntui pieneltä, mutta kokemus oli arvokas. Vastavalmistuneena pitää olla valmis joustamaan, hän toteaa.

Keski-Suomessa Risto ei ehtinyt olla kuin vuoden, kun eteen tuli jo seuraava pesti. Se vei nuoren miehen Espooseen. Tosin koska tuolloin elettiin vuonna 1974, oli sen ajan Espoo hyvin eri kokoluokassa kuin mitä se on nykyään. Tarkan luvun joudumme Riston kanssa tarkastamaan Googlesta, mutta se sijoittuu noin 120 000 asukkaaseen.

Myös Espoon pesti osoittautui varsin kehittäväksi.

- Minun piti tai sain aika pitkälti itse suunnitella mitä tein. Lähinnä tekemäni työ liittyi kuitenkin kaavoitukseen sekä määrityksen mukaisesti ”sellisten elinkeinojen kartoittamiseen, josta olisi kunnan taloudelliselle tuottavuudelle eniten hyötyä”. Sekin tiedetään, että niitä on sittemmin löytynyt. Siinä missä tämän lehden lukijoille rakas Tampere on ollut oiva kasvutarina, Espoo on ollut suorastaan raketti. Pörssiyrityöiden pääkonttorien lukumäärässä Espoon Keilaniemi on varmaankin Suomen tiheimpiä keskittymiä ja myös asukasluku on ollut huimaa.

Myös timpureille sekä muuttorekoille on ollut tarvetta, sillä samainen hakupalvelu kertoo, että vuoden lopulla asukkaita Espoossa oli peräti 325 000.

Parkanon pysähdys oli pysyvämpää sorttia

Vuonna 1975 Risto Arvola palasi Pirkanmaalle, Parkanoon, ensin elinkeinoasiamieheksi, sitten suunnittelusihteeriksi ja lopulta kaupunginkamreeriksi. Tämä työ yhdisti luontevasti hänen koulutuksensa, työkokemuksensa ja kiinnostuksensa elinkeinoelämään.

- Tehtävät olivat monipuolisia. Valmistelin muun muassa kaupungin viisivuotis toiminta- ja taloussuunnitelmia, vuosibudjetteja sekä pyrin edistämään elinkeinoja. Olin jopa mukana kylätöimikuntien perustamisessa, hän kertoo.

Sekään ei haitannut, että tämä vakituismaksi alusta asti kaavailtu pesti sijaitsi fyysisesti Pirkanmaalla, joka oli ja on kuitenkin Ristolle se ehdoton kotimaakunta.

Vaikka Parkanosta tuli miehelle kotikaupunki vuosiksi, myös Tampere säilyi tärkeänä suuntana, ja klubitoiminta kulki tiiviisti mukana koko ajan. Ensin Kunnallisklubissa, myöhemmin Suomalaisessa Klubissa, Ammattiklubissa ja vuodesta 1989 alkaen sitten myös Tampereen Kauppaseurassa. Kuten todettua – Riston oma luonnehdinta itsestään klubi-ihmisenä ei ole katteetta annettu kuvaus.

Yrittäjäksi keskellä synkintä lamaa

Elinkeinoelämää kunnan puolesta pöytää pitkään katsonut Risto halusi vielä työuransa ehtoopuolella lähteä testaamaan siipiään yrittäjänä. Kun Parkanosta oli tarkoitus siirtyä Tampereelle, liittyi yhtälöön miehen suorittama kiinteistönvälittäjäutkinto.

-Halusin olla itsekkin yrittäjä. Minulla oli noin kymmenen vuoden ajan 1–2-henkeä työllistänyt kiinteistönvälitysluokke. Ei, että se olisi lama-Suomessa mikään kultakaivos olla, mutta kyllä sillä toimeen tuli, hän kertoo.

Arvolan yrittäjävuosien aloitus totta tosiaan ajoittui taloudellisesti kimuranttiin aikaan – eli Suomen 1990-luvun synkimpiin vuosiin. Taloudelliset tunnusluvut kertovat omaa karua kieltään. Siinä missä nytkin Suomi koreilee koko Euroopan synkimmissä

työttömyydessä, olivat työttömyysluvut kuitenkin vielä karmaisevammat ysärillä. Pahimmillaan, vuosien 1993–1994 laman ollessa syvimmillään koko maan työttömyys liiteli 17 prosentissa ja joinakin kuukausina mentiin päälle 20 prosentinkin. Työttömiä Suomessa oli noihin aikoihin yli puoli miljoonaa.

Toisaalta karmaisevalta nykykorvaan kuulos-tavat myös korkoprosentit. Nämä tosin olivat kohonneet jo 1980-luvun puolella. Tästä Ristolla on omakohtainenkin muistikuva kunnallistytönsä kautta.

-Parkanossa kamreerina muistan tilanteen, jossa meidän piti ottaa hetkeksi kuntana kassalaina. Kyllä siinä korkoprosentti oli lähempänä 30 prosenttia, jos ei vähän ylikin, hän muistelee.

Kiinteistövälittäjänä Risto Arvola keskittyi pääosin Tampereelle, mutta toisaalta sopivan kohteen tullessa eteen hän kävi kauppa aina Keuruuta myöten. Näiltä vuosilta on perua myös oma kesämökki, jonka hän osti keskellä 90-lukua Kurussa sijaitsevasta saaresta. Se on ollut mieluisa vapaa-ajan viettopaikka siitä saakka.

Lähtisitkö toimittamaan?

Lamaan ajoittui Riston varsinainen uranvaihdon lisäksi myös tämän järjestön lehdenteko. Siis se, josta hän saikin pian ottaa kunnolla koppia. Ajatus Kauppaseuran omasta lehdestä oli kenties kytenyt jo pidempään, mutta kun asia esiteltiin ensimmäistä kertaa Ristolle, tuli se yllätyksenä. Tosin mieluisana sellaisena.



Kun silloinen puheenjohtaja **Yrjö Perä-Rouhu** kysyi Arvolaa lehden toimittajaksi, vastaus oli myönteinen.

-Paikkaa en muista, enkä sitäkään annoin vastaukseni samalta istumalta, mutta kyllä minä välittömästi tunsin ajatusta kohtaan mielenkiintoa, hän muistelee.

Taustaakin tehtävään oli: Hesarissa silloin vuosia sitten tehdyn työn lisäksi Risto oli kirjoittanut muutenkin työssään runsaasti. Kaikista tärkeimpänä hän kuitenkin piti itselleen rakkaan harrastuksen parissa lehden tekoon johtanutta työnsä.

-Kuntasuunnitelmia varten tuli paitsi kirjoitettua myös haastateltua aika paljon ihmisiä, mutta varmasti eniten minulle oli hyötyä lehden teosta Suomen Biljardiliiton lehden toimituksesta, jota ehdin sitäkin tehdä useamman vuoden, hän kertoo.

Melkoinen savotta

Kauppaseuran lehti perustettiin erillisen lehtitoimikunnan voimin, mutta käytännössä toimitustyö jäi pitkälti Risto harteille.

- Minulle annettiin varsin vapaat kädet tekemisen suhteen, mutta ehdottomasti tuosta toimikunnasta hyötyä oli. Se, että klubin keskeisimmät henkilöt kokoontuivat säännöllisesti yhteen takuuvarmasti nopeutti tiedonkulkua myös muissa seuran asioissa. Lehden osalta kokouksissa käytiin yleensä läpi luonnos, tehtiin siihen mahdollisesti jotain muutoksia sekä minulle annettiin juttuvinkkejä, hän kertoo.

Lehti ilmestyi yleensä kaksi tai kolme kertaa vuodessa, joskus useamminkin. Sivumäärät liikkuivat usein 30–50 sivun välillä. Kun ottaa huomioon, että Risto journalistikommennukselle tuli mittaa kokonaista kaksikymmentyhdeksän vuotta, tarkoittaa se kerrassaan valtavaa työmäärää vuosien saatossa. Työtunteja hän ei ole ikinä sen virallisemmin ynnäillyt yhteen, mutta selvä on, että määrä on vähintäänkin kunnioitettava.

Hattu nousee entistä korkeammalle, kun ottaa huomioon, että käytössä ei suinkaan

ollut alusta saakka aivan nykyaikana käytössä olevaa teknologiaa tai verkkoyhteyksiä. Kuvaavaa on, että vaikka 1990-luvulla elettiin jo vahvasti atk-aikaa, Arvola teki läpi koko uransa varsinaisten juttujen kirjoituksen ensin lyijykynällä. Siis joka ikisen. Tietokoneetta hän käytti sitten aina vasta myöhemmin puhtaaksikirjoitusvaiheessa. Siinä on muuten vuosien saatossa saanut aika paljon kyniä kutistua käytössä.

Pelkkään kirjoittamiseen Riston työ ei siis suinkaan rajoittunut. Ehei. Eikä työmäärä loppunut kirjoittamiseen. Arvola nimittäin paitsi vastasi lehden taitosta myös sen aineiston toimittamisesta painoon, joka siis sekin tapahtui pitkän aikaa aivan fyysisenä toimituksena. Internet ei vielä lehden tekoa aloitellessa ollut suinkaan mikään koko kansan huvi.

Painoja ehti olla vuosien aikana kolmekin eriä. Tampereen Pikakopion jälkeen painokoneet pistettiin jyskymään Klingendahl-painossa ja viimeisimmät vuodet lehden painoi maailmaan Hämeen Offset-tiimi Oy.

Hienoja muistoja

Risto Arvolalle lehtityössä palkitsevinta oli konkreettinen lopputulos ja mahdollisuus pysyä ajan hermolla.

- Pääsin seuraamaan Pirkanmaan elinkeinoelämää, mutta myös politiikkaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä. Muistona on esimerkiksi tunnettujen henkilöiden käynnit Kauppaseuralla sekä vierailulla että esitelmöimässä, Arvola muistelee. Nimelistasta tulisi turhan pitkä tähän laitettavaksi, mutta paria pyydettyä ensimmäisenä Arvolan mieleen nousevat sittemmin tasavallan presidentiksi valittu **Alexander Stubb sekä urheilutähtipuolelta esimerkiksi **Raimo Helminen**.**

Lehden tekeminen vaati aikaa, mutta rytmi oli ennakoitavissa ja sovitettavissa muuhun elämään. Suurin osa toimittajavuosista ajoittui jo eläkeaikaan.

-Muistiinpanoja tein toki pitkin vuotta, mutta etenkin ne painoon vieniä edeltäneet viikot olivat kyllä aina hektisempiä. Mutta aina siitä hieno olo tuli, kun valmiin lehden sai käsiinsä.

Klubielämä yhä tärkeässä roolissa

Risto Arvolan mukaan Kauppaseuran ydin-toiminta on säilynyt vuosikymmenten aikana melkoisen samankaltaisena.

- Tämä on paikka rentoutumiseen, verkostoitumiseen, ystävien tapaamiseen ja mielenkiintoisten esitelmien kuulemiseen. Nämä asiat ovat pysyneet, vaikka maailma ympärillä on muuttunut, hän sanoo.

Biljardi on vuosien varrella vaihtunut bridgeen, jota Risto pelaa viikoittain useissa klubeissa. Kauppaseura on yhä tärkeä osa arkea – samoin kesäpaikka Kurussa, jonne hän aikanaan hankki mökin.

- Klubitoiminta on tuonut elämään sisältöä ja ystävyyksiä, jotka ulottuvat myös kerhon ulkopuolelle, Risto Arvola kiteyttää.



Jutun on kirjoittanut Ville Kulmala, joka on kuvassa työpaikallaan Olkiluodossa, missä hänen vastuullaan on TVO-konsernin ulkoinen viestintä. Kauppaseuran jäsen Kulmala on ollut vuodesta 2021.

Onnittelemme 140-vuotiaasta Tampereen Kauppaseuraa!



OLEMME ERITYISESTI TEOLLISUUDEN, ENERGIA-ALAN JA RAKENNETUN YMPÄRISTÖN JOHTAJAVALINTOJEN ASiantuntija.

Tutustu lisää laadukkaisiin suoraan- ja rekrytointipalveluihin osoitteessa johtoadvisors.fi

Jarkko Sipiläinen
Yrittäjä, Suorahakukonsultti
040 700 8161
jarkko.sipilainen@johtoadvisors.fi



nora®
by **Interface**®



RAKENNUTTAMINEN, VALVONTA, HANKESUUNNITTELU
VASTAAVA MESTARI

InnoJiit Oy

www.innojiit.fi

jorma.leppikorpi@innojiit.fi 0400 836 906
juha.lehtonen@innojiit.fi 050 345 1870



BRANDSHOES

BRÄNDÄTYT KENGÄT YRITYKSILLE, SEUROILLE JA YHTEISÖILLE.

VAHVISTA TEIDÄN NÄKYVYYTTÄ JA
YHTENÄISTÄ ILMETTÄ
LAADUKKAILLA RATKAISUILLA.

www.brandshoes.fi
info@brandshoes.fi
+358 40 536 4505



Koe ero Omin silmin.

ZEISS
Seeing beyond

ZEISS SmartLife
Silmäläsilinsit jatkuvasti verkottuneeseen elämäntyyliisi. Silmälasit, jotka tarjoavat suuremman näkökentän etäisyydestä ja suunnasta riippumatta.
zeiss.fi/vision

Ylpeästi yksityinen optikkoliike

Oculus on yksityinen optikkoliike Tampereen ytimessä. Osaamista meillä on siis jo vuosikymmeniltä ja käsityöntaito on säilynyt, mutta me haluamme myös kehittyä jatkuvasti tamperelaisten näönhuoltajana.

Tutkimuslaitteemme ovat nykyaikaiset ja mahdollistavat silmien erittäin tarkan tutkimisen. Jos ei tutki, ei voi tietää. Me haluamme perehtyä asiakkaan tarpeisiin huolellisesti ja palvelemme jokaista yksilönä. Palvelun, näöntutkimisen tai tuotteiden laadusta emme suostu tinkimään. Me valmistamme asiakkaidemme silmälasit itse ja teemme kaikenlaiset korjaukset omissa pajassamme nopeasti.

Oculus Optiikka sijaitsee Tuomiokirkonkadulla, Tampereen kaupungin keskustassa joten liikkeessä asioiminen on vaivatonta. Liikkeen yhteydessä toimii Tampereen Silmälääkärikeskus.



CARAVAN ERÄLAUKKO

eralaukko.fi | Tampere

KÄÄNNÄ KOMPASSI KOHTI UUSIA SEIKKAILUJA

Ahertajankatu 7, Tampere | 03 317 2800 | yhteydenotot@eralaukko.fi | ma-pe 9-17, la 10-14

ADRIA Dethleffs Perheesi ystävä KABE LMC carado HYMER

J.**J.RINTA-JOUPPI
RINTAJOUPPI.FI**

Järkevää autokauppaa

Hatanpäällä ja Lielahdessa voit tehdä kaupat mistä tahansa ketjun yli 5 000 ajoneuvon valikoimasta.

Autokauppa, jossa on jiiitä.

**J. RINTA-JOUPPI OY, TAMPERE**

Hatanpää
Hatanpään valtatie 34
0207881270

Lielahi
Sellukatu 5
0207881277

Palvelemme
ma-pe 10-18
la 10-16

PALVELEVAA ISÄNNÖINTIÄ!

WWW.TAMIS.FI**TAMPEREEN
AMMATTI
ISÄNNÖITSIJÄT**

Hatanpään valtatie 26, 33100 Tampere
Puh. 0207 346100 | toimisto@tamis.fi

Onnittelut 140 vuotiaalle
Kauppaseuralle!

Teuvo Vastamäki Oy

TT GASKETS

**NEKA
PAINO**
EST. 1982

Golfkentäntie 4
33960 Pirkkala

Onnittelemme 140-vuotiasta!

**PERÄSTÄ TULLAAN,
LÄMPIMÄSTI MUISTAEN,**

Tampereen Energia (138 vuotta)
ENT. TKS (TAMPEREEN KAUPUNGIN SÄHKÖLAITOS)

**NATTARIN**
HUOLTO & ISÄNNÖINTI**NATTARIN HUOLTO OY PALVELEE!**

Palvelemme teitä asiantuntevalla henkilökunnalla, tämän päivän vaatimusten ja huomisen haasteiden vaatimalla tavalla.

Asiakaslähtöistä isännöintipalvelua, jonka kantavana ajatuksena on pitää huolta taloyhtiön taloudesta ja nostaa asuntojen arvoa. Meiltä saat yksilöllistä palvelua ja henkilökuntamme on helposti tavoitettavissa.

Taloyhtiön menestyksen takuuna pidämme hyvää yhteistyötä ja vuorovaikutusta hallituksen kanssa sekä selkeää tiedottamista asukkaille.

**TILAA ISÄNNÖINTI- TAI
KIINTEISTÖHUOLTOTARJOUS**
toimisto@nattarinhuolto.fi

*Paikallisuus on enemmän kuin postiosoite
- se on välittämistä! "*

Nattarin Huolto Oy, Holvastintie 6, 36240 Kangasala
p. 0207 121 422, toimisto@nattarinhuolto.fi

BioDrain STB



Biologista jätevedenhoitoa – tehokkaasti ja ekologisesti

Biologinen viemäreiden ja putkien hoitoaine. Yhdistelmä luonnosta valikoituja hyötybakteereita, jotka on viljelty ja kehitetty nimenomaan viemärijätevesien puhdistamiseen. BioDrain STB piikkoo ja syö vaivatta orgaaniset jätteet, kuten rasvan, öljyn, ihran, ihmisjätteet, hiukset yms. viemäreitä haittaavat jätteet.

Ennen hoidon aloitusta



3-6kk hoidon aloituksesta



Tulokset näkyvät jo 3-6 kuukauden kuluessa hoidon aloituksesta

- ✓ Kaikkiin kodin viemäriin ja septitankkeihin
- ✓ Pitää viemärit puhtaina ja hajuttomina
- ✓ Hoitaa putkistoa ehkäisten tukosten muodostumista
- ✓ Ehkäisee putkiston syöpmistä ja ylimääräistä kulumista, pidentäen putkiston elinikää

Pidä huolta putkistasi – valitse BioDrain.

Ota yhteyttä

BioDrain Finland Oy
+358 50 339 6219
tero.kauppinen@biodrain.fi

TPM Palvelut Oy
+358 400 505 220
tpmoy@tpmoy.fi



YHTEISTYÖSSÄ



Onnittelemme 140 vuotiasta
Tampereen Kauppaseuraa

0400 639 619 / Jussi Välimäki
jussi@kauppahuonevalimaki.fi
www.kauppahuonevalimaki.fi

VAROITUS!

Jatkuva Revialin käyttö saattaa johtaa myynnin selkeytymiseen, parempiin tapaamisiin ja kassavirran räjähdysmäiseen kasvuun.

Käyttö omalla vastuulla.

Testaa ilmaiseksi jo tänään.
Revial ei ota vastuuta liiketoiminnan kasvun aiheutuvista ongelmista.



YRITYKSESI TALOUS – AINA AJALLAAN JA OIKEIN

Kalevan konttorit sijaitsevat perinteisessä Kalevanlukon kivijalassa Sammonaukion laidalla. Tuotamme laadukkaita talous- ja palkkahallinnon palveluita jo liki 20 kalevalaisen voimin! Meidän tavoitteenamme on olla alan paras työpaikka ja tarjota paras asiakaskokemus.

Kaleva tarjoaa yrityksellesi laajat asiantuntijapalvelut

- ▶ Yrityksen sähköinen taloushallinto
- ▶ Kirjanpito ja tilinpäätös
- ▶ Myynti- ja ostorekontra
- ▶ Palkanlaskenta
- ▶ HR-palvelut
- ▶ Talouspäällikköpalvelut
- ▶ Analytiikkapalvelut
- ▶ Neuvontapalvelut
- ▶ Veroneuvonta
- ▶ Yritysjuridiikka
- ▶ ERP-konsultointi
- ▶ Yrityksen tietojärjestelmät
- ▶ Toimistopalvelut
- ▶ Konsernilaskenta



Teemu Suoniemi
KLT, KHT
Toimitusjohtaja
050 567 9067



Niilo Järkäs
KTM, KHT, KLT
Hall. pj.,
laskentaekonomi
040 533 6198



Jarno Lahtinen
KTM, HHJ PJ
Johtaja,
laskentaekonomi
040 719 6468

Kalevan kolme yrittäjää ovat Tampereen Kauppaseuran jäseniä!

Itsenäisyydenkatu 25, 33500 Tampere | info@kirjanpitokaleva.fi



Jussi Torikka

Teksti perustuu Jussi Torikan ajatteluun ja puheenvuoroon.
Toimittanut Petteri Palonen.
Kuva: Aaro Peltari.

Mihin meitä tarvitaan?

Jussi Torikka pohtii myynnin, tekoälyn ja ihmisen roolia.

Myynti, markkinointi ja päätöksenteko automatisoituvat vauhdilla. Mitä ihmiselle jää, kun kone tekee yhä enemmän?

Myyntiä, markkinointia ja päätöksentekoa automatisoidaan nopeammin kuin koskaan aiemmin.

Digitaalinen markkinointi, data ja koneoppiminen eivät enää ole erillisiä toimintoja tai tukiprosesseja, vaan ne muodostavat yhtenäisen järjestelmän, joka ohjaa asiakkaan matkaa pitkälle ennen kuin ihminen kohtaa ihmisen. Tätä kehitystä ei voi välttää, eikä sitä oikeastaan kannata yrittääkään. Olennaisempi kysymys on, mitä tästä kaikesta seuraa ihmiselle.

Myyntiprosessin varhaisimmat vaiheet ovat jo suurelta osin koneiden vastuulla. Algoritmit tunnistavat tarpeita, ajoittavat viestejä, personoivat sisältöjä ja ennustavat ostopäätöksiä. Digitaalinen markkinointi ei enää tue myyntiä, se tekee sitä. Koneoppiminen optimoi jatkuvasti sitä, kenelle puhutaan, milloin ja millä todennäköisyydellä kauppa syntyy.

Kun tämä kaupallinen infrastruktuuri rakennetaan oikein, suuri osa perinteisestä myyntityöstä jää tarpeettomaksi. Tämä ei tarkoita, että myynti katoaa. Se tarkoittaa, että se muuttuu.

Myyjää ei enää tarvita avaamaan keskusteluja, esittelemään vaihtoehtoja tai toistamaan tietoa, jonka asiakas voi hankkia itse. Myyjää tarvitaan siihen hetkeen, jossa päätös ei ole enää rationaalinen vaan

inhimillinen. Siihen kohtaan, jossa asiakas epäröi, punnitsee riskiä ja kantaa vastuuta valinnastaan.

Tulevaisuuden myynti on harvempaa, mutta merkityksellisempää. Kohtaamisia on vähemmän, mutta ne ovat raskaampia. Ihminen astuu mukaan vasta silloin, kun kone on tehnyt osuutensa.

Tässä mielessä tekoäly ei korvaa myyntiä, se paljastaa sen ytimen. Kun rutiinit, analyysi ja ennakointi automatisoituvat, jäljelle jää se osa, jota ei voi ulkoistaa: luottamus, tulkinta ja vastuun kantaminen.

Ja jos tämä kuulostaa yksinkertaiselta, se johtuu siitä, että vaikeat asiat usein tekevät niin vasta jälkikäteen.

*Jussi Torikka
Yrittäjä, Digitoimisto RaJu Oy*

“Nostan maljan Tampereen Kauppaseuralle, sen historialle, sen nykyisille tekijöille ja meille, jotka vasta opettelemme ottamaan vastuuta seuraavista vuosikymmenistä. Työ jatkuu – ja niin pitääkin. Siihen meitä tarvitaan.”

Jussi Torikka

Kuka on Jussi Torikka?

Jussi Torikan ajattelu ei ole syntynyt teknologiahypestä, vaan ympäristöstä, jossa työn merkitys opittiin konkreettisesti.

Jussi Torikka on kotoisin Vammalasta, keskiluokkaisesta perheestä. Äiti oli kotiäiti, isä työskenteli teollisuudessa, kunnes 1990-luvun lama pakotti etsimään uuden suunnan. Tehdas työn päätyttyä isä kouluttautui uudelleen, opiskeli psykologiaa ja valmistui liikunnanohjaajaksi.

Koulussa Torikka oli pikemminkin alisuorittaja kuin mallioppilas. Urheilu sen sijaan maistui, ja tekeminen tuntui luontevalta tavalta oppia ja mitata itseään. Myöhemmin suunta kääntyi liiketoimintaan, dataan ja teknologiaan, mutta pohjalla säilyi ymmärrys ihmisestä, motivaatiosta ja käyttäytymisestä – ei teoriasta käsin, vaan eletyn arjen kautta.

Merkittävä henkinen kasvuympäristö oli Nälkälänmäen käsityöläiskortteli. Alue, jossa työn arvokkuus, suomalainen tekemisen perinne ja kädenjälki olivat arkipäivää. Ympäristö, jossa työ ei ollut abstrakti käsite, vaan näkyvä ja konkreettinen osa elämää.

Tämä tausta näkyy Torikan ajattelussa edelleen. Teknologia on hänelle väline, ei identiteetti. Tekoäly, koneoppiminen ja automaatio ovat keinoja rakentaa parempia päätöksiä, ei korvata ihmistä.



TILIHOLVI
Tunnelmallinen kellariravintola
Tampereen keskustassa

www.tiliholvi.fi



Kuljetustilaukset
010 30 93 600

Kokemus ratkaisee.

LAGO Logistics onnittelee 140-vuotiasta
Tampereen Kauppaseuraa.

LAGO
lagologistics.fi

Myydään liikekiinteistö omalla tontilla (n. 3 600 m²) Mäntän ydinkeskustassa.





1. Hotellihuoneet (yläkerta) muutettu asuinhuoneistoiksi ja alakerrassa toimii tällä hetkellä Kahvila-Leipomo/Tilausravintola
2. Serlachiuksen rakennuttama asuin- ja pienkerrostalo
3. Katutason liikehuoneisto (750m²), Ravintola ja edustus-saunatilat.
4. Varastointitilaa n. 800m²

Lämmitysmuotona kaukolämpö, lisäksi 40 aurinkopaneelia.

Hintapyyntö: 480 000 € / tarjous

Tiedustelut:
HSV-Liikekiinteistöt OY /
Hannu Viertokoski
s-posti: hsvliikekiinteistot@gmail.com



LEIVON LEIPOMO
OSAKEYHTIÖ
-1913-



Kalaneuvos



KAIRIMO
CONSULTING OY



Käyttölukko
Turvallisuuden avaintekijä



LEMPÄÄLÄN
RAKENTAJAT OY

www.lemrak.fi | Lempääläntie 21, 33820 Tampere



Tunteet pinnalla?
Meillä pinnat tunteella.



MODERNIA TALOTEKNIKKAA

Sähköistämme toimitilasi
Suunnittelusta toteutukseen
Jussi Pölönen 0407720002
www.svigroup.fi



WIROKIT

We rock IT.

Kuin
käärmeitä
paimentaisi

Moni liiketoimintasi haaste on pohjimmiltaan markkinoinnin tai brändin haaste.

Markkinointi on kasvun tärkeimpiä – ja vaikeimpia – kokonaisuuksia. Kun kanavat, kumppanit ja projektit vilisevät eri suuntiin, kokonaisuuden hallinta alkaa muistuttaa käärmeiden paimentamista.

Jos olet pelannut projektipelini läpi, olisiko aika siirtyä liiketoimintalähtöisen markkinoinnin johtamiseen?
Koko markkinointi. Yksi toimisto – ahooy.fi

ahoooy
creative

Tatu Ahonen: 050 567 0330 / tatu.ahonen@ahooy.fi

VOIMAA JA
ILOA ARKEEN!



- ★ SUOMEN PARAS RYHMÄLIIKKUNTA
+180 livetuntia viikossa – Laitepilates, HYROX, kaikki LesMills-lajit jne.
- ★ HUIPPUTASON KUNTOSALIT
- ★ LASTENHOITO. PYSÄKÖINTIEDUT
- ★ SAUNAT, KYLMÄALTAAT JA KAHVIT
- ★ AUKI 4-24 JOKA PÄIVÄ

ALOITA: GOGO.FI

19,90-
34,90€
/KK

GOGO
EXPRESS KUNTOSALIT

LAADUKKAAT
KUNTOSALITREENIT
EDULLISESTI

ISOT YLI 1100M² KUNTOSALIT ★

LAADUKAS JA MONIPUOLINEN ★

SUOMEN PARAS HINTA-LAATUSUHDE ★

AUKI 5-24 JOKA PÄIVÄ ★

GOGOEXPRESS.FI

LIELAHTI | LINNAINMAA | KOIVISTONKYLÄ | NOKIA
PARTOLA | KANGASALA | ARENA NYT AVATTU!

TURVALLISUUTESI ON MEILLE TÄRKEÄ ASIA



Tarjouspyynnöt: myynti@aseanlukko.fi
Työnjohto: tyonjohto@aseanlukko.fi

Aseman
LUKKO

Sorinkatu 3, 33100 Tampere
puh. 03-212 6662
www.aseanlukko.fi
facebook.com/aseanlukko/

MIESYRITTÄJÄ, KAIPAATKO APUA
HYVINVOINTISI KANSSA?

Olen Jouni Viitanen.

NHL-pelaajien ja olympiatason urheilijoiden valmentaja. Kirjailija ja kouluttaja.

Mutta ennen kaikkea – keski-ikäinen yrittäjä, joka tietää miltä kiire, vastuu ja jatkuva kuormitus tuntuvat.

Suomessa ei ole toista valmentajaa, joka on erikoistunut miehille yrittäjinä.

Tiedän mitä tapahtuu, kun hyvinvointi jää taka-alalle:

- energia laskee
- palautuminen heikkenee
- keskittyminen kärsii

Ja tiedän, miten se korjataan.

Ilman turhaa säätöä. Ilman arvailua. Ennustettavasti.

Jos kaipaat apua hyvinvointisi kanssa – olen täällä sinua varten.

Soita tai laita WhatsApp: 041 431 1399



PERISCOPE
BAR RESTAURANT TERRACE

RESTAURANT | BAR | ROOFTOP TERRACE | SAUNAS AND JACUZZIS | EVENTS
Periscopesta löydät huipputason ruokaravintolan ja monipuoliset juhlatilat jopa 300 hengen tilaisuuksiin. Viihtyisä Lounge Bar sekä Spa näköalasaunoineen ja jacuzziineen tarjoavat näyttävät puitteet illanviettoon Tampereen huipulla.
ravintolaperiscope.fi Vuolteenkatu 1, 33100 Tampere info@ravintolaperiscope.fi +358 50 512 8411

SERLACHIUS TAIDESAUNA

Palkittu Taidesauna tarjoaa ainutlaatuisen kokous- ja juhlapaikan sekä viiden tähden ravintolapalvelut

SERLACHIUS

Mänttä | myynti@serlachius.fi | 03 488 6801 | Lue lisää >

Ratkaisut, jotka tekevät vaikutuksen.

Laadukkaat ja harkitut lahjat asiakkaille ja henkilöstölle. Anna meidän auttaa!

Ylpeänä mukana juhlistamassa Tampereen Kauppaseuran 140-vuotista taivalta!

Halftime Oy

Hautalankatu 19 A | 33560 Tampere | Puh. 03-3138 0800 | www.halftime.fi

KOTIISI

KERRALLA KUNTOON.

Tampereen Kauppaseura 140 vuotta muuttuvassa kaupungissa

Kiinteistöjen optimoitu ja hallittu energiankäyttö - LVS-Kulutus seuranta

LVS Kulutus seuranta Kaskitie 12, Tampere puh. 0400 149 288 info@lvs-kulutusseuranta.fi lvs-kulutusseuranta.fi

L'OVE CUTLERY

Suomen Astiatukkuri Oy
Info@astiatukkuri.fi
Pekka Eränen 0400 627632

PKH OY Koneurakointia yli 20 v kokemuksella

- ✓ Maanrakennus
- ✓ Salaojat
- ✓ Sadevedet
- ✓ Vaihtolavat
- ✓ Kiinteistöhuolto

Toni Yli-Hietanen 0400746745
www.pkhpalvelut.fi posti@pkhpalvelut.fi

NEVA & Co.

SAFETY BUILDER

www.safetybuilder.fi

FIMENTUM
KASVUN RAHOITUKSEN ASIAANTUNTIJA

Fimentum Oy onnittelee 140-vuotiaasta Tampereen Kauppaseuraa

Rahoitussuunnittelu - Hakemukset - Raportointi

 **Spatineo Discovery®**

Solving the bottleneck in geospatial data discovery.

Spatineo Discovery® automates geospatial data sourcing, transforming an hours-long manual process into seconds of AI-driven search.

Our mission is to unlock the full potential of spatial data by making it findable, usable, and actionable.

Discover more: spatineodiscovery.ai



Oskari Häkkinen, CEO
oskari.hakkinen@spatineo.com
045 127 1861

Yksilöllistä palvelua & monipuolista **PAINOVOIMAA**




ulonen
OFFSET



Ilmailunkatu 19, 33900 Tampere, puh. 0400 293 700, ulonen@ulonen.com, www.ulonen.com

Pohjoisen lumo on parasta yhdessä nautittuna

VARMISTA SEURUEELLESII UNOHTUMATON TILAISUUS, JOKA AVAA OVET LAPIN LUMOAVAAN MAAILMAAN KESKELLÄ KAUPUNKIA.



LAPLAND HOTELS ARENA

Kokous- ja juhlamaailma on yhdistelmä elämyksiä ja mukavuutta tapahtumien sykkeessä.

- Neljä teknisesti huippuvarusteltua kokoustilaa ovat rakennettu niin, että ne ovat helposti yhdistettävissä.
- Laavu Rooftop Terrace & Sauna sekä tilaussauna ja kabinetti 12. kerroksessa.
- Aitiot kokoontumisiin ja Arenan tapahtumiin.
- Sykähdyttävien makuelämysten ravintolapalvelut.



LAPLAND HOTELS TAMPERE

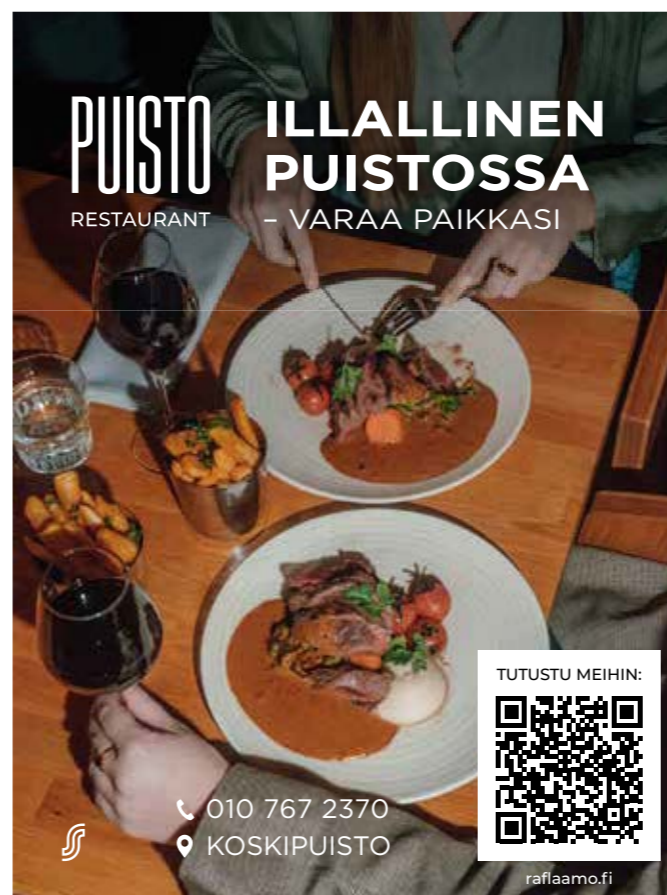
Tunnelmalliset puitteet loihivat lämpimän ilmapiirin, jossa syntyy taatusti ikimuistoisia hetkiä.

- Seitsemän erilaista ja muunneltavaa kokous- ja juhlatilaa tarjoavat puitteet jopa 100 hengen tilaisuuksien järjestämiseen.
- Ylimmän kerroksen sauna- ja juhlatila Kero upeine näkymineen.
- Kaksi saunaa ja monipuolinen lounge-tila.
- Lumoavia makumatkoja takaavat ravintolapalvelut.

LAPLANDHOTELS.COM

Tampereen myyntipalvelu: +358 3 3830 100, sales.tampere@laplandhotels.com

PUUSTO RESTAURANT ILLALLINEN PUUSTOSSA - VARAA PAIKKASI



TUTUSTU MEIHIN:



010 767 2370
KOSKIPUISTO

raflaamo.fi

BAONAMI PACIFIC KITCHEN

BOOK YOUR SEAT FOR THE JOURNEY!

010 767 2360 | HÄMEENKATU 3



DIVE
INTO
BAONAMI



raflaamo.fi

SKODA Brand Store Tampere

Škoda vahvisti asemansa ykkössijalla johtavana yritysautomerkinä vuonna 2025, 15,4 % osuudella ja 2 719 rekisteröidyllä autolla.

Suosituin* yritysauto Suomessa oli Škoda Enyaq.

Tiesitkö, että Škoda Brand Store tarjoaa kokonaisvaltaista palvelua myös yritysautoilijoille?



Škoda Enyaq -mallisto alk. 46 480 €, CO₂ päästöllä (WLTP) 0 g/km ja yhdistetyllä WLTP kulutuksella 15,7 kWh/100 km. Vapaa auto-etu 625 €/kk ja käyttöetu 565 €/kk. Škoda Enyaq -malliston CO₂ päästöt (WLTP) 0 g/km ja yhdistetty WLTP kulutus 15,1–16,2 kWh/100 km. Kulutukset ja päästöt määritetty WLTP testimenetelmän mukaisesti. Kulutukseen ja toimintamatkaan vaikuttavat muun muassa kuljettajan ajotapa, ajonopeus, lämpötila, keli- ja ajo-olosuhteet sekä auton kuormaus. Ajoneuvon käyttöön liittyvät suositukset, ominaisuudet ja rajoitteet on eritelty tarkemmin käyttöohjekirjassa. Kuvan auto erikoisvarustein. Hinnat sisältävät toimituskulut 600 €. Tarkempia tietoja soitteesta [skoda.fi](https://www.skoda.fi). *Lähde: Dun & Bradstreet 1-12/2025

Tervetuloa tutustumaan täyden palvelun Škoda-myymälään.

Škoda Brand Store Tampere

Lokomonkatu 25 B
33900, Tampere

Automyynti:

ma-pe 09.00–18.00
la 10.00–15.00
puh. 010 436 2910

Škoda Service -huolto:

ma-pe 07.30–17.00
la suljettu
puh. 010 436 2930

brandstore.skoda.fi



Kestäviä energiaratkaisuja muuttuviin tarpeisiin

Palveluihimme kuuluvat mm. sähkön ja kaukolämmön jakelu sekä energiapuun hankinta.

LEPPÄKOSKI

www.leppakoski.fi

Menestys alkaa oikeista ihmisistä oikeilla paikoilla.

Suorahakua ammattitaidolla ja inhimillisellä otteella.

Ota yhteyttä:
Marko Pantti
040 55 333 18

SAM
INTERNATIONAL
Value through people



NEONTEKNIikka

PirkkaClean

Arvoa asiakkaille ja näyttämö hyville kokemuksille.

Pizzeria Napoli onnittelee 140-vuotiasta Tampereen Kauppaseuraa!

RISTORANTE NAPOLI PIZZERIA

VUODESTA 1978 TAMPEREELLA



Sisustuskaihtimien, verhojen ja markiisien erikoisliike.
Myös taite- ja liukuovet sekä kaapistot.
www.kaihdinpukkila.fi | 0400 633 227



TAPTEN

Helping the right things to happen.

Skannaa, ja jutellaan.

TILINTARKASTUS, VERONEUVONTA, NEUVONTA YRITYSKAUPPOISSA

– laadukkaasti, asiakasta kuunnellen

Ota yhteyttä, kun tarvitset luotettavaa asiantuntijaa esimerkiksi tekemään yrityksen lakisääteisen tilintarkastuksen, kestävyysraportin varmennuksen, neuvomaan veroasioissa, huolehtimaan yrityskauppoihin liittyvistä kiemuroista tai parantamaan yrityksen prosesseja ja riskienhallintaa sisäisellä tarkastuksella.

Yrityksen toimipaikka on Tampereella
– palvelemme asiakkaita joustavasti ympäri Suomen.

www.moore.fi



 **MOORE Idman**

Ota yhteyttä
p. 020 794 0480
tampere@moore.fi

Älykäs DoorBird- ovipuhelin

Vapauttavaa turvallisuutta.

ABLOY Koti tarjoaa turvallisen, luotettavan, älykkään ja helppokäyttöisen lukitusratkaisun jokaiseen kotiin, nyt myös täysin avaimettomana. Älykäs DoorBird-ovipuhelin mahdollistaa ovien avaamisen kerrostaloissa älypuhelimien avulla.

abloy.fi/doorbird

Jesse Kalevo, 050 587 0569,
jesse.kalevo@abloy.com



ABLOY

Onnittelut
140-
vuotiaalle!

Onnittelemme
140-vuotiasta
Tampereen Kauppaseuraa

MAARAKENNUS vuodesta
T. HAAVISTO OY 1969

rastal



follow us!
www.rastal.com
heimo.nummela@edx.fi



Armstrong Next onnittelee 140v. Kauppaseuraa

ARMSTRONG
NEXT

OffiStore
Käytännön kiertotaloutta

OFFISTORE.FI

Onnittelemme
140-vuotiasta
Tampereen
Kauppaseuraa!



Kuva: Werner Mauritz Gestin, Vapriikin kuva-arkisto

TAMPEREEN KAUPPAYHDISTYKSEN



Vivantti Oy on 60-vuotias perhevetoinen lelujen maahantuonti- ja tukkuliike. Olemme suunnitelleet ja valmistuttaneet lukemattomat määrät maskotteja yrityksille, yhdistyksille sekä urheiluseuroille.

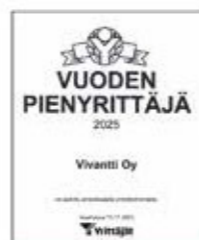


Olisiko yrityksellänne tarvetta omalle räätälöidylle pehmolelulle tai muulle tuotteelle?

Olethan yhteydessä!

www.vivantti.fi

Vivantti Oy,
Tatu Salminen
0400-430126
tatu.salminen@vivantti.fi



Tampereen Kauppaseuran
jäsenetuja

Esitä sähköinen jäsenkorttisi tilauksen yhteydessä!

NOHO

Guru's Kitchen
Aleksis Kiven katu 15
ja Masu Asian Bistro
Kirkkokatu 10
kaikista ostoista,
myös seuralaiselle (1+1)

-10%

TURO
1918

Aleksis Kiven katu 24
Alennus TKS:n jäsenille
norm.hintaisista tuotteista

-20%

LÖUNAS- JA TILAUSRAVINTOLA
KOSKI

Ravintola Kosken lounaista
TKS:n jäsenille

-15%

KLIINI
AUTOKÄBITTELY

Norm.hinnoista TKS:n jäsenille

-10%

valco

Norm.hinnoista TKS:n jäsenille

-15%

KOKOUKSET, SEMINAARIT, KONFERENSSIT JA YRITYSJUHLAT

KOMEDIEATTERIN
JUHLATALO
LAPINTIE 3A, TAMPERE

KOMEDIEATTERIN
PALATSI
HÄMEENKATU 30, TAMPERE



JUHLATALO

JUHLATALON PALVELUT OY
ONNITTELEE 140-VUOTIASTA
TAMPEREEN KAUPPASEURAA

JUHLATALONPALVELUT.FI



Tampereen puinen rautatieasema ja rata-
pihaa syksyllä 1932. Kuva: Teuvo Mäkinen
25.9.1932. Vapriikin kuva-arkisto.

Rautatie Tampereelle 150 vuotta sitten

Hänen Keisarillisen Majesteettinsa Armollinen asetus koskewa Turun - Tampereen - Hämeenlinnan rautatien rakentamista waltion waroilla ja hyväksi. Annettu Helsingissä 20. p. Helmikuuta 1874.

**Me Alexander Toinen j.n.e. Teemme tiettäväksi: Sittekuin Suomen 1872 vuoden waltiopäiwille kokoutu-
neet Säädyt Meidän tykönämme alam-
maisudessa oliwat anoneet että, jos se
yksityisille annettu myönnytys Turun
- Tampereen - Hämeenlinnan rauta-
tien rakentamiseen tulisi menetetyksi,
mainittu rautatie, wiiden jalan lewyltä,
rakennettaisiin waltion waroilla,
ja Säädyt ottiwat taataksensa uuden
waltiolainan ottamisen rautatiewerkon**

**jatkamiseksi ja siinä tarkoituksessa
säätiwät waroja vuosimaksoihin aina
kahdenkymmenen miljonan suuruisen
lainan edestä, olemme Me, sittekuin sanottu myönny-
tys tänä päiwänä on julistettu menete-
tyksi, Armossa määränneet, että Meidän
Senatimme Suomessa wiipymättä saa
ryhtyä toimeen puheena olewan rauta-
tien rakentamiseksi waltion waroilla ja
sen hyväksi ja myös hankkia säätyjen
takaaman rautatielainan ottamista.**

**Helsingissä 20 p. Helmikuuta 1874
Hänen Keis. M:tin oman päätöksen mu-
kaan ja Hänen Korkeassa nimessänsä,
Hänen asettamansa Senati Suomessa.**

**Rautateiden rakentamisen alettua Eu-
roopassa alettiin myös Suomessa suun-
nitella rautateiden rakentamista 1800-luvun
puolivälissä. Suomen ensimmäinen rauta-
tielinja valmistuikin vuonna 1862 Helsingin
ja Hämeenlinnan välille. Maakunnissa-
kaan ei nukuttu vaan oltiin varhain perillä
uudesta kulkuvälineestä. Jo 1853 Hämeestä
kuului konkreettisia ääniä: Hämeenlinnan ja
ympäristöpitäjien porvarit sekä Tampereen
teollisuuden edustajat anoivat senaatilta lu-
paa yksityisen radan vetämiseen Helsingin ja
Tampereen välille. Radalla uskottiin olevan
'määrättömiä etuja'. Anomuksen eteneminen
pysähtyi yksityisrataa kaihtaviin suuriruhti-
naskunnan viranomaisiin sekä 1853 alkanee-
seen Krimin sotaan.**

**Hämeenlinnan radan valmistumisen
jälkeen seuraavana tärkeysjärjestykses-
sä oli suuriruhtinaskunnan keisarikunnan
pääkaupunkiin yhdistävä rata. Senaatti
esittikin vuoden 1863 valtiopäiville rautatien
rakentamista Hämeenlinnasta Tampereelle
ja Riihimäeltä lahteen ja edelleen Viipuriin
sekä Pietariin.**

**Ensimmäisen rataosuuden valmistumi-
sen jälkeen seuraavasta radasta kilpai-
livat Tampere ja Lahti. Molempia suuntia
ja ratojen rakennuskustannuksia tutkittiin.
Tässä vaiheessa oli jo selvää, että molempiin
suuntiin rakennettaisiin rautatie. Kyse oli
vain siitä, kumpaan se saataisiin ensin ja mi-
ten nopeasti. Asiaa käsiteltiin vuoden 1863
valtiopäivillä ja molempien ratojen rakenta-
mista suunniteltiin vakavasti. Talonpoikais-
säätty asetui kannattamaan Lahden radan
kiireellisempää rakentamista, mutta muut
säädty puolsivat Tampereen radan rakenta-
mista ensin. 1860-luvun katovuodet ajoivat
kuitenkin valtion huonoon taloudelliseen
tilanteeseen ja päädyttiin siihen, että vain
toinen rata voitaisiin rakentaa aluksi. Tässä
tilanteessa halvempi Lahden rata päätettiin
rakentaa ja tamperelaiset saivat jäädä nuole-
maan näppejään.**

**Erityisesti Tampereen tehtaiden
johtajat halusivat kuitenkin kiiwaasti
saada radan mahdollisimman nopeasti
Tampereelle, ja yksityiset ihmiset alkoivat
suunnitella radan rakentamista itse. Ensim-
mäiset yrittäjät olivat tehtaanjohtajat Adolf
Törngren ja Wilhelm von Nottbeck, jotka
tarjoutuivat rakentamaan radan Hämeenlin-
nasta Tampereelle heti, jos valtio maksaisi
heille 15 vuoden aikana 150 000 tukkia
maksuksi. Senaatti kuitenkin epäili miesten
aikeita ja hylkäsi tarjouksen. Samanlaisia
ajatuksia oli myös muissa kaupungeissa ja
erityisesti Turusta suunniteltiin rataa myös
Tampereelle. Näitä tarjouksia pyöriteltiin
monta vuotta kunnes lopulta vuonna 1874
keisari päätti hylätä ne ja antoi määräyksen
radan rakentamisesta Tampereelle. Suun-
nitelmat radan rakentamisesta olivat jo
valmiina ja rakentaminen aloitettiin heti.
Rakentaminen sujui nopeasti ja rata saatiin
käyttökuuntoon alle kahdessa vuodessa.
Radan viralliset vihkiäiset pidettiin kesäkuun
22. päivänä 1876.**

**Samanaikaisesti Tampereen radan kans-
sa kiskot oli vedetty Toijalasta myös
Turkuun, joten kulkeminen näihin kaupun-
keihin nopeutui ja helpottui. Myöhemmin
rataa jatkettiin Näsijärven itäpuolta pitkin
Nikolainkaupunkiin, nykyiseen Vaasaan,
jonne liikenne alkoi 1882. Vuosien 1890-
1895 aikana rakennettiin rata Tampereelta
Poriin, jonka yhteydessä jouduttiin rakenta-
maan rautatiesilta Tammerkosken yli.**

**Hämeenlinna-Tampere -rata valmistui
vuonna 1876, vajaa kaksi vuosikymmentä
sen jälkeen kun rautateiden rakentaminen oli
alkanut Suomessa. Rautatie ja sen mukanaan
tuoma ratapiha asema- ja tallirakennuk-
sineen vaikutti merkittävästi Tampereen
kaupunkikuvaan ja kaupunkirakenteeseen.**

**Vuonna 1877 radan itäpuolella sijain-
nut Kytälän esikaupunki liitettiin
Tampereeseen ja kaupunkikeskustan
painopisteen laajeneminen kohti itää alkoi.
Tammelan kaupunginosaa rakentui vuonna
1887 vahvistetun asemakaavan perusteella.
Rautatiealueen varhaisimmasta vaiheesta on
jäljellä enää yksi rakennus: vuosina 2012-
2014 Tornihotelliin integroitu pohjoinen
veturitalli. Vuonna 1876 valmistunut puinen
rautatieasema purettiin uuden aseman tieltä
vuonna 1934.**

**Uuden asemarakennuksen rakentami-
seksi järjestettiin arkkitehtuurikilpai-
lu, johon tuli 67 kilpailuehdotusta. Ensim-
mäistä palkintoa ei jaettu ja toimeksiannon
sai lopulta lunastukseen yltänyt kaksikko
Otto Flodin ja Eero Seppälä. Tampereen
rautatieasema on Suomen hienoin ja ar-
vokkain funkkisasema. Saman aikakauden
asemia ovat esimerkiksi Riihimäki, Kuopio
ja Pori. Suomessa ei ole toista asemaa, jolla
olisi näin mahtipontinen paikka pääkadun
päätänäkymässä. Funktionalismi toi mu-
kanaan kaupallisuuden osaksi arkkitehti-
suunnittelua. Aseman torniin oli alusta asti
suunniteltu yritysten valologoja. Katutasossa
olevat ikkunat oli tarkoitettu näyteikkunoik-
si. Mainonta niissä lopetettiin, kun yritysten
mainonta muuttui pelkäksi ikkunoiden
umpeen teippaamiseksi.**

*Lähteet:
Tampereen rautatieaseman rakennushistoria-
selvitys 2015
VR Yhtymän historiikki 2012
Tampereen korkeakoulu-yhteisö: Koskesta
voimaa
Vaunut.org (Sanomalehti Hämäläisen rautatie-
uutisia 1874-1876)
Aamulehti 23.9.2016*

Öljyvärimaalaus, Toivo Tuomisto 1955



Onnea Tampereen Kauppaseura 140 vuotta!

Kiitän alkuun kunniasta saada kirjoittaa Tampereen Kauppaseuran juhluvoiteen liittyen. Kirjoitan tätä Tampereen Ammattiklubin varapuheenjohtajana mutta myös Tampereen Kauppaseuran jäsenenä. Menkäämme siis aluksi aikaan jolloin Tampereen Kauppaseura syntyi.

Perustettu 1886

”Päätös Tampereen Kauppaseuran perustamisesta viimeisteltiin vanhaan kauppiastapaan lyömällä kättä päälle öisellä Hämeenkadulla loppuvuodesta 1885.

Ajatus sai alkunsa kauppias K. Hjortin illanistujaisissa, kun mietittiin mistä Kauppayhdistykselle ja Käsityö- ja tehdasyhdistykselle saataisiin yhteinen kohtaamispaikka.

Uuden seuran perustava kokous pidettiin salaseuran tapaan 24 miehen voimin 28.2.1886. Näin Tampereen Kauppaseura oli perustettu mies ja ääni -periaatteella. Seuran myötä jäsenet saivat oman paikan kehittäväälle keskinäiselle kanssakäymiselle, monenlaisille harrastuksille ja miellyttävälle yhdessäololle sekä mahdollisuuden keskustella kauppaa, teollisuutta ja kulttuuria koskevista asioista.

Seuran toiminta on tallennettu neljään historiaan: 50-, 60-, 100- ja 125-vuotishistoriikit muistavat kaiken seuran toiminnasta!”

Edellinen on suora lainaus Tampereen Kauppaseuran historiikista.

(Muut Tampereen YT: klubit: Tampereen Suomalainen Klubi perustettu 1891, Tampereen Ammattiklubi perustettu 1923.)



Keskustori eli Kauppatori edesmenneen viistokadun suuntaan 1890-luvulla. Oikealla Selinin talo, keskellä vielä puinen Sumeliuksen tukkukauppa. Vapriikin kuva-arkisto.

Alla uudempi kuva samalta paikalta.



Millainen Tampere ja millainen Suomi on ollut vuonna 1886?

Uusrenessanssityylinen asuin- ja liiketalo Selinin talo valmistui vuonna 1886 Keskustorille, mikä oli mahdollista kaupungin juuri saamien vesijohtojen ansiosta. Vaikka vuonna 1886 ei ole erikseen mainittu suuria teollisia tapahtumia, kaupunki kasvoi tehtaiden ja työläisväestön ympärille 1800-luvun lopulla, mikä loi pohjan sen myöhemmälle ”Manse”-maineelle.

Tampereen raittiusseura oli huipussaan vuonna 1886, siihen kuului useita paikallisyhdistyksiä, mikä kuvastaa yhteiskunnallista aktiivisuutta.

Kaupunki oli jo tunnettu punatiilisestä teollisuusarkkitehtuuristaan, joka heijasti sen teollista kehitystä Tammerkosken varrella.

Tampere vuonna 1886 oli elävä kaupunki, jossa yhdistyivät moderni rakentaminen (vesijohtot ja Selinin talo), vahva yhteiskunnallinen liikehdintä (raititius) ja teollisen kehityksen luoma perusta tulevalle kasvuille.

Suomi oli edelleen osa Venäjän keisarikuntaa, mutta nautti laajaa sisäistä autonomiaa. Suomi on ollut Venäjän vallan alla, mutta käytössä Suomessa on ollut oma valuutta Suomen Markka.

Valtiopäivien jo aiemmin kannattama metrijärjestelmä vahvistettiin keisarillisella asetuksella heinäkuussa 1886, jolloin se otettiin käyttöön mitta- ja painojärjestelmänä.

Tampereen Kauppaseuran perustava kokous on pidetty salassa, pienen piiriin omana tietona. Kuvastanee myös ajalle tyyppillistä toimintamallia ja pelkoa, ehkä myös vahvaa raittiusliikkeen asemaa.

140 vuoden aikana Suomi on kehittynyt autonomisesta suuriruhtinaskunnasta itsenäiseksi hyvinvointivaltioksi, käynyt läpi valtavat yhteiskunnalliset muutokset maatalousvaltaisesta yhteiskunnasta teolliseksi ja teknologiakeskeiseksi, kokenut sodat, menetykset ja jälleenrakennuksen, ja noussut kansainvälisesti merkittäväksi toimijaksi

erityisesti koulutuksen, teknologian ja syöpätutkimuksen kaltaisilla aloilla, vaikka talous ja yhteiskunta ovatkin kohdanneet haasteita kuten taantumia ja globalisaatiota.

Tampere on kasvanut 140 vuodessa nopeasti teollisuuden ja koulutuksen vetämänä työväen kaupungista dynaamiseksi, moderniksi kasvukeskukseksi, joka painottaa innovaatioita, korkeakoulutusta (Tampereen yliopisto), kestävästä kasvusta ja kaupunkikehitystä, monipuolista asuntokantaa ja kasvavaa kansainvälisyyttä, siirtyen Punatiilisen tehdaskaupungin imagosta monipuoliseksi teknologiakeskukseksi ja vetovoimaiseksi opiskelu- ja asuinpaikaksi.

Tänä päivänä Tampere tunnetaan rohkeana ja notkeana Kaupunkina, joka uskaltaa tehdä päätöksiä ja kehittyä. Kiitos tässä Tampereen Päättäjille, Tampereen etu asetetaan politikoinnin ja oman edun tavoittelun edelle.

Mikä on ollut Tampereen Kauppaseuran vaikutus Tampereen ja Pirkanmaan kehitykseen?

Selvää faktaa tästä minulla, tai tuskin kukaan muullakaan on, mutta arvelen vaikutuksen olleen hyvinkin merkittävä. Meidän nykyisten aktiivisten jäsenten on pidettävä huoli että yhdistyksemme voi hyvin ja toiminta jatkuu jälleen uudelle vuosisadalle. Ja meidän on pidettävä huoli myös siitä että tuotamme jäsenillemme lisäarvoa. Sillä yhdistys on juuri niin vahva kuin sen jäsenet ja toiminta.

Olkaamme siis aktiivisia osallistumaan tapahtumiin, innovoidaan uusia tapoja tuottaa arvoja jäsenille, sekä ollaan ylpeitä jäsenyydestämme ja kertokaamme siitä myös muille. Sillä Tampereen Kauppaseura vuonna 2026 ei ole salaseura. Monen yhdistyksen haaste on, että uusia aktiivisia jäseniä ei toimintaan hakeudu.

Mitkä ovat ne keinot millä nämä Milleniaalit eli nuoret aikuiset saadaan mukaan yhdistystoimintaan? Kuinka tämän internetin ja teknologian murroksen keskellä varttuneen sukupolven arvot osuvat esimerkiksi Tampereen Kauppaseuran toimintaan ja arvoihin?

Tehdään edelleen Businesta yhdessä, kehitytään ja viihdytään! Sillä siksi tämä yhdistys on perustettu 140 vuotta sitten, kunnioittakaamme sitä!

Myös Tampereen kaikkien YT-Klubien välinen yhteistyö tuottaa lisäarvoa, ja mielellään näkisin yhteistyön laajenevan entisestään. Tästä hyvänä esimerkkinä mm. Kolmen Klubin kisat birjardissa Tampereen Ammattiklubin, Tampereen Kauppaseuran ja Suomalaisen Klubin välillä. Eiköhän laajenneta toimintaa muihinkin lajeihin, ainakin itse olen innolla mukana ensi kesänä yhteisessä Golfkisassa jos se yhdessä järjestetään, yhteinen Tampere!



Kari Kivipensas
Varapuheenjohtaja
Tampereen Ammattiklubi Ry

Kauppaseura ja sen jäsenet Tampereen kunnallispolitiikassa 1886–2026

140 vuoden tarina vaikutusvallasta, verkostoista ja kaupungin kehittämisestä

1800-luvun lopun Tampere oli ”Pohjolan Manchester”: kosken varteen kasvanut punatiilinen tehdaskaupunki, jossa tekstiili-, metalli- ja puunjalostusteollisuus loivat taloudellisen perustan nopealle väestönkasvulle ja yhteiskunnalliselle murrokselle. Tähän maisemaan syntyi yrittäjien ja elinkeinoelämän yhteiselle, epävirallisellekin keskustelufoorumille.

Tampereen Kauppaseura perustettiin vuonna 1886 yhdistämään kaupungin kauppiaita, yrittäjiä ja teollisuusväkeä omaan yhteiseen foorumiin. Samalla syntyi joukko, joka vaikutti merkittävästi Tampereen kunnallispolitiikkaan. Kauppaseuran miehet ovat olleet vuosikymmenten ajan mukana kaupungin talouspäätöksissä, hallinnossa, elinkeinopolitiikassa ja kulttuurihankkeissa. Seuran 140-vuotinen historia on samalla kertomus siitä, miten liike-elämä ja kunnallishallinto kulkivat Tampereella rinnakkain.

Kauppaseuran synty: uuden elinkeinokulttuurin äärellä

Kauppaseura syntyi aikana, jolloin vanha ammattikuntalaitos oli murenemassa ja yrittäjät kaipasivat uusia yhteistyökentteitä. Vuoden 1886 perustajat edustivat Tampereen merkittäviä kauppias- ja käsityöläissukuja, ja seuran tarkoituksiksi kirjattiin yksimielisyyden ja keskinäisen ystävyyden vaaliminen – mutta yhtä lailla kaupallisten ja teollisten etujen valvominen. Tuolloin kunnalliselämä oli pienimuotoista



mutta voimakkaasti politisoituvaa. Tampereella vastakkain olivat mm. suomalaisuusliike, ruotsinkielinen porvaristo ja kasvava työväestö. Kauppaseura pyrki alkuvuosina pysyttelemään puoluekiistojen ulkopuolella ja toimimaan taloudellisten intressien edunvalvojana, joskaan tämä ei aina onnistunut. Seura kävi toistuvia sanomalehtikiistoja esimerkiksi Aamulehden, Suomalaisen puolueen äänenkannattajan, kanssa.

Vaikka Kauppaseura määrittä itsensä puoluepoliittisten kiistojen ulkopuoliseksi ja toivoi toimivansa kielitaitelun yläpuolella, käytännössä seura oli 1890–1910-luvuilla vahva elinkeinoelämän

mielipidevaikuttaja. Seuran ääneksi syntyi **Tampereen Uutiset (1890–1905)**, joka pyrki ajamaan ”vallitsevien olojen säilyttämistä” ja maltillista raittiuslinjaa – ja väitteli kiivaasti Aamulehden ja työväen Kansan Lehden kanssa. Lehti oli aikansa keskustelutila kysymyksille, jotka koskivat mm. kunnallista äänioikeutta, elinkeinojen vapautta ja kaupunkitilan järjestämistä. Lehti määrittä linjansa suomenmieliseksi ja -kieliseksi.

Seuran linjan keskeinen piirre oli elinkeinoelämän edellytysten turvaaminen: sujuvat yhteydet, markkinajärjestys ja harkitseva suhtautuminen sääntelyyn sekä julkisen talouden vastuullinen hoitaminen.





*Kaupankäyntiä Laukontorilla
Kuva (1900-1919): Eino Antero Bergius (Vapriikin kuva-arkisto)*

Kauppaseuran perustamisen aikaan vallinneista vaikeista valtiollisista oloista osaltaan johtui se, että perustettavan uuden vapaan kansalaisjärjestön säännöissä ei saanut liiaksi viitata tarkoitukseen ottaa kantaa poliittiseen, edes kunnallispoliittiseen, toimintaan. Toisaalta perustajien tarkoituksena oli niin ikään pysyä virallisesti erillään valtiollisesta politiikasta riitakysymyksineen sekä valtakunnallisista puolueista, jotta vältettäisiin ristiriitoja eri puolueita kannattaneiden seuran jäsenten kesken. Esimerkiksi vuonna 1895 seura ei sallinut tiloissaan pidettävän kunnallisvaaleihin liittyviä kokoontumisia edes perustajiinsa ja keskeisimpiin toimijoihinsa kuuluneen **kauppiaas Lindstedtin** toimesta. Myöskään kielitaisteluun Kauppaseura ei halunnut puuttua, koska seuran jäsenistössä oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä jäseniä.

Ennen vuosisadan vaihdetta Tampereella vallitsi vastakkainasettelu kahden poliittisen ryhmittymän eli niin sanottujen maisteripuolueen ja liikemiespuolueen välillä. Kumpikaan näistä ei kuitenkaan ollut virallinen puolue, vaan kyse oli poliittisille ryhmittymille annetuista nimityksistä. Maisteripuolueella viitataan suomenmieliseen puolueeseen, joka sai kantatusta erityisesti Tampereen Suomalaisen Klubin piiristä ja joka ajoi muun muassa fennomaniaa, äänioikeusjärjestelmän kansanvaltaistamista ja alkoholikaupan rajoittamista. Nimityksellä maisteripuolue viitattiin siihen,

että liikkeen edustajat olivat jokseenkin akateemisesti orientoituneita.

Liikemiespuolue ei ollut missään mielessä puolue, eikä sitä ollut puolueeksi tarkoitettukaan. Kysymys on nimityksestä, joka perustuu siihen, että ryhmittymä keräsi toimijansa ja kannatuksensa pääosin elinkeinoelämässä toimivilta tamperelaisilta, joista olennainen osa oli myös Kauppaseuran jäseniä. Nimensä mukaisesti liikemiespuolue painotti politiikassaan taloutta ja elinkeinoelämää. Puolue ei vastustanut maisteripuolueen



*Johan Axel Tammela
Kuva: Tampereen museoiden kuva-arkisto*

luen ajamaa fennomaniaa ja raittiusaatetta, mutta ei myöskään kannattanut raittiusasian edistämistä voimakkailla elinkeinorajoituksilla tai kieltolakityyppisellä sääntelyllä. Liikemiespuolueen kannattajista suuri enemmistö oli suomenkielisiä ja suomenmielisiä, joten kielikysymyksen osalta ero maisteripuolueeseen lienee ollut lähinnä politiikan prioriteeteissa ja painotuksissa.

Ennen vuosisadan vaihdetta keskeisiä asioita kunnallispolitiikassa oli veroäyrin perusteen määrittäminen eli sen päättäminen, mikä on alhaisin tulo, josta pitää maksaa yksi veroäyri. Liikemiespuolue kannatti korkeampaa veroäyrin perustetta (300 markan vuositulo), kun maisteripuolue puolestaan kannatti veroäyrin perusteeksi 200 markan vuositulo. Veroäyrin peruste linkittyi kunnallisvaalien äänioikeuden määrään siten, että yksi ääni vastasi yhtä veroäyriä ja niin edespäin aina 25 ääneen saakka. Elinkeinoelämän näkökulmasta asioita tarkastelleet tamperelaiset pyrkivät pitämään verotaakan kohtuullisena.

Väkijuomakysymyksen osalta liikemiespuolueessa painotettiin yksilön ja elinkeinon vapautta ja sanotun johdosta vastustettiin kieltolakityyppistä sääntelyä. Raittiusliikettä ei kuitenkaan vastustettu, vaan pelkästään raittiusasian edistämistä vapaiden yksilöiden vapaan toiminnan asemesta poliittisin pakkotoimin. Liikemiespuolueessa kiinnitettiin huomiota

myös alkoholikaupalla saataviin verotuloihin sekä siihen, että alkoholikaupan kieltäminen vain ajaisi kaupan pimeille markkinoille, jolloin rikollisuus lisääntyisi, mutta verotulot jäisivät saamatta. Vuosisatojen vaihteessa Tampereella jopa useaan otteeseen äänestettiin alkoholikaupan rajoituksista, ja ajoittain kaupungissa oli voimassa siinä määrin voimakas alkoholisääntely, jota seuran 60-vuotishistoriikassa kuvataan ”osittaiseksi kieltolaiksi”.

Nousu vaikutusvaltaiseksi kunnallistoimijaksi

1900-luvun alku oli Kauppaseuran poliittisen vaikutusvallan huippukautta. Sen jäsenet osallistuivat laajasti kaupungin hallintoon ja talouspäätöksiin – usein niin näkyvästi, että puhuttiin jopa ”Kauppaseuran valtakaudesta”.

Vuoden 1903 kunnallisvaaleissa Kauppaseura ja sen ääntä kannattanut liikemiespuolue pääsi ensi kertaa kunnolla kunnalliseen valtaan kiinni. Tätä ennen oli maisteripuolue pysynyt Tampereen johdossa aina 1890-luvulta lähtien. Sen vaalitappioon vaikutti puolueen ajama ja saavuttama väkijuomien myyntikielto, jota liikemiespuolue vastusti ja jonka avulla se sai koottua voimat maisteripuoluetta vastaan. Valta pysyi liikemiespuolueen käsissä seuraavat kymmenkunta vuotta, ja valtuuston puheenjohtajan nuija oli muutoinkin vuosisadan ensi vuosikymmenet useimmiten liike-elämän edustajan kädessä.

Erytisen vaikutusvaltainen oli varatuomari, pankinjohtaja Johan Axel Tammela, joka toimi vuosina 1902–1916 Tampereen rahatoimikamarin puheenjohtajana. Virkaa pidettiin kaupungin toiseksi tärkeimpänä, sillä hän allekirjoitti kaikki kaupungin varojen käyttöä koskevat esitykset. Nykyään rahatoimikamarin vastineena voitaneen pitää kaupunginhallitusta. Kauppaseuran jäsenten rooli kaupungin talouden ohjaamisessa oli siten poikkeuksellisen vahva.

Kauppaseuran jäsenet hallitsivat kunnallista päätöksentekoa erityisesti vuosina 1904–1919, jolloin porvarillinen kauppiasryhmä piti valta-aseman kaupungin



*Tampereen keskustori: vanha kirkko, kirjastotalo ja Tampereen teatteri.
Kuva vuodelta 1950-1960. Museovirasto, historian kuvakokoelma.*

luottamuselimissä. Kauppaseuran täyttäessä 50 vuotta vuonna 1936 julkaistiin Aamulehdessä artikkeli, jossa seuran silloinen puheenjohtaja, kauppaneuvos **Rafael Haarla** kommentoi, että aikana ennen kunnallista äänioikeusuudistusta pienikin ryhmä miehiä pystyi saamaan toiminnallaan paljon aikaan. Työväenliikkeen voimistuminen johti kuitenkin muutokseen: vuoden 1919 jälkeen valta siirtyi vähitellen sosialidemokraattiselle työväelle. Tämä oli merkittävä poliittinen käänne koko kaupunkihistoriassa, kun myös heikommissa yhteiskunnallisissa asemassa olleet saivat äänioikeuden ja varallisuuteen perustunut äänioikeus vaihdettiin myös kunnallisvaaleissa yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen.

Aatteiden ja etujen törmäyksiä: kansalaiskeskustelun näyttämö

Kauppaseura joutui toimimaan aikansa ristiriitojen keskellä. Sillä oli monia aatteellisia kontakteja – esimerkiksi Tammerfors Konversationsklubb -nimiseen yhdistykseen, joka nykyään tunnetaan Tampereen ruotsalaisena klubina ja joka ajoi alkoholin vapaan myynnin kysymyksiä ja osallistui kunnallisvaaleihin – sekä Suomalaiseen klubiin, jolla oli jo 1800-luvulla (ja on yhäkin) runsaasti yhteisiä jäseniä Kauppaseuran kanssa.

Samaan aikaan seura harjoitti näkyvää talouspoliittista vaikuttamista:

-se vastusti vapaakauppaoikeuksien poistamista vuonna 1905
-se kävi ”propagandaistelua” Venäjän Karjalasta tulleita kauppiaita vastaan, joita pidettiin uhkana paikalliselle kaupalle ja suomalaisuusliikkeelle.

Kauppaseura toimi tässä mielessä paitsi elinkeinoelämän edunvalvojana myös laajemman kaupunkipoliittisen identiteetin muovaajana. Kauppaseuralaiset ajoivat myös säännöllisesti toistuvien markkinoiden rajoittamista, koska markkinoille tuli kaupungin ulkopuolisia kauppiaita myymään tuotteita, joita tamperelaiset kauppiaat muutenkin myivät. Markkinat olivat siten tamperelaisien kannalta tarpeettomia, minkä lisäksi niistä aiheutui erinäisiä haitallisia lieveilmiöitä yleiselle järjestykselle. Kulkuyhteyksien parannuttua Tampereen ja ympäröivän maaseudun välillä markkinoiden tarve oli niin ikään vähentynyt.

Kauppaseura kulttuurin ja kaupunkikehityksen taustavoimana

Poliittisen vaikutuksen ohella Kauppaseura tuki useita merkittäviä kulttuuri- ja infrastruktuurihankkeita, joilla oli suoraa vaikutusta Tampereen kaupunkikuvaan. Sen tärkeimpiä saavutuksia oli

Tampereen Teatterin perustaminen 1904, joka sai alkuvaiheen taloudellisen tukensa seuralta. Teatterista tuli nopeasti sivistyksellisen elämän keskus. Lisäksi seuran jäsenet edistivät mm. kaupungin liikenneolojen kehittämistä, pankkilaitosten perustamista (Tampereen Osake-Pankki 1898) sekä kotimaisen tuotannon edistämiskampanjoita, kuten Suomalaisen Työn Viikkoa 1913.

Liikenneasiat ovat herättäneet Tamperereella keskustelua jo pitkään. Aikoinaan kaupungissa keskusteltiin linja-autoaseman sijoittamispaikasta, ja varatuomari Yrjö Raevuori, joka vaikutti kunnallispolitiikassa ja kirjoitti seuran vuosina 1936 ja 1946 ilmestyneet historikit, piti aiheesta esitelmän Kauppaseurassa. Linja-autoaseman sijoituspaikaksi tuli kauppaseuralaistenkin kannattama paikka, jossa asema yhä tänä päivänäkin sijaitsee. Rautatieaseman seudun kehittäminen sekä kaupunkilaisten kulkuyhteydet raiteiden ylitse ja alitse herättivät myös keskustelua ja innoittivat Kauppaseuran jäseninä olevia asiantuntijoita ja vaikuttajia esittämään mielipiteitään.

Tampereen kaupungin pinta-ala on nykyään erittäin paljon laajempi kuin Kauppaseuran perustamisen aikaan. Kaupungin kasvaessa ja kehittyessä laajentuminen herätti luonnollisesti keskustelua. Kauppaseuran piirissä suhtauduttiin myönteisesti kasvamiseen, joka toteutui useissa vaiheissa: Viikinsaari, Hatanpää, Messukylä, läntiset esikaupungit.

Sisällissodan ja murroskauden jälkeinen aika – asiantuntijuutta ja järjestöyhteistyötä

Vuoden 1918 sisällissota ja sen jälkeinen yhteiskunnallinen murros heijastuivat myös Kauppaseuraan. Vaikka seura säilyi merkittävänä elinkeinoelämän verkostona, sen suora poliittinen vaikutusvalta heikkeni, ja julkisen vallan painopiste siirtyi demokraattisesti valituille elimille. Kauppaseura keskittyi yhä enemmän talouspoliittiseen keskusteluun, historiankirjoitukseen, esitelmätoimintaan ja kulttuurihankkeiden tukemiseen. Raevuoren 1946 valmistunut teos Tampereen Kauppaseura ja sen miehiä kuvaa seuran roolia “eläväksi yhteiskunta-

historiaksi”, ei enää poliittisen vallankäytön instrumentiksi.

Sotien jälkeen elinkeinoelämän vaikuttaminen ammattimaistui. Tampereelle perustettiin järjestöjä, kuten kauppakamari ja toimialakohtaisia liittoja, jotka ottivat hoitaakseen osan siitä vaikuttamistyöstä, jota Kauppaseura oli aiemmin tehnyt. Seuran rooli muuttui vähitellen vertaisten kohtaamispaikaksi, verkostoksi ja informaatio- ja kulttuurifoorumiksi.

Kauppaseura ei kuitenkaan vetäytynyt kunnallispolitiikasta kokonaan – päinvastoin, sen jäsenet olivat edelleen runsaslukuisina mukana valtuustoissa, lautakunnissa ja kaupungin virallisissa asiantuntijaverkostoissa etenkin 1960–1980-luvuilla. Tätä vaihetta on kuvattu “hiljaiseksi vaikuttamiseksi”, jossa henkilökohtaiset verkostot olivat muodollisia kanavia tärkeimpiä.

2000-luvun Kauppaseura: vaikuttaminen verkostojen aikakaudella

Tämän päivän Tampereella Kauppaseura toimii edelleen liike-elämän ja yhteiskunnallisen keskustelun kohtauspaikkana. Vaikka seura ei ole poliittinen organisaatio, sen jäsenet ovat vahvasti mukana kunnallisissa tehtävissä: -kaupunginvaltuustossa -lautakunnissa -kaupunkikehityshankkeiden työryhmissä -elinkeinopolitiikan asiantuntijatehtävissä -kulttuuri- ja tapahtumahallinnon verkostoissa.

Nykyjäsenistö koostuu yrittäjistä, elinkeinoelämän eri alojen johtajista ja asiantuntijoista sekä julkisen hallinnon kokeneista toimijoista. Seura onkin 2000-luvulla asemoitunut kaupungin elinkeinoelämän “hiljaiseksi vaikutuskanavaksi” – ei poliittiseksi pelaajaksi, vaan keskustelukumppaniksi, joka tuottaa näkemyksiä ja edistää Tampereen kilpailukykyä.

140 vuoden aikana Kauppaseura on kulkenut pitkän matkan varhaisesta kunnallispolitiikan valtakemuksesta sotien jälkeiseen sivistykselliseen seuraan ja sittemmin moderniin asiantuntija- ja verkostofoorumiin.

Yksi asia on kuitenkin säilynyt: Kauppaseuran jäsenet ovat olleet täydessä mitassa mukana Tampereen tarinassa – sen talouspolitiikassa, kulttuurissa, identiteetissä ja tulevaisuuden suunnittelussa. Seuran merkitys ei ole yksittäisten poliittisten tai muidenkaan tekojen summa, vaan pitkäaikainen, usein huomaamaton mutta vahva tamperelaisen elinkeinoelämän ääni, joka on kaikunut kaupungin päätöksenteossa sukupolvien ajan.

Tänä päivänä Kauppaseuralla on lukuisia kunnallispolitiikassa ja sen taustalla vaikuttavia jäseniä, jotka toiminnallaan pitävät yllä ja vievät eteenpäin vuosisataista perinnettä. Latinalaisperäisen sanan traditio etymologia juontuu latinan verbistä tradere (“luovuttaa eteenpäin”, ”siirtää”). Toivoa sopii, että meidän aikamme kauppaseuralaiset arvollisesti vaalivat pitkää Tampereen asioihin vaikuttamisen perinnettä ja aikanaan siirtävät sen eteenpäin tuleville sukupolville.

Petri Rajala

Kirjoittaja on tamperelainen kaupunginvaltuutettu, varatuomari ja ekonomi



*Lähteitä:
Kokko, Heikki: Koskesta voimaa – Tampereen Kauppaseura [webpages.tuni.fi]
Raevuori, Yrjö: Tampereen Kauppaseura ja sen miehiä. Toinen, täydennetty painos. Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino 1946.
Raevuori, Yrjö: Tampereen Kauppaseura ja sen miehiä. Hämeen Kirjapaino Oy 1936.
Seppälä, Raimo: Tuhannen miehen klubi – Tampereen Kauppaseura 125. Tammerprint Oy 2011.*

Teksti: Kari Koskinen
(mukaillen Yrjö Raevuoren teosta Tampereen Kauppaseura ja sen miehiä, 1946)

Tampereen Osake-Pankin perustaminen

Kauppaseuran toiminnan alkuvuosina syntyi runsaasti aloitteita ja ajatuksia, joita seuran jäsenet – kaupan ja teollisuuden vaikuttajat – veivät eteenpäin joko yksin tai yhdessä koko kaupungin hyväksi. Monet näistä ideoista syntyivät vaapaamuotoisissa keskusteluissa tai epävirallisissa kokoontumisissa, eikä niistä aina jäänyt kirjallisia jälkiä. Osa merkinnöistä on myös ajan myötä kadonnut.

Yksi merkittävimmistä Tampereen ja koko Hämeen kannalta tärkeistä hankkeista oli ajatus paikallisen kaupapankin perustamisesta. Ajatus näyttää heränneen tai ainakin kypsyneen toteutuskelpoiseksi viimeistään kesällä 1897, kun tamperelaisissa liikemiespiireissä saatiin tietää, että Turussa suunniteltiin oman pankin sivukonttorin avaamista Tampereelle.

Syksyn mittaan asiaa pohdittiin myös Kauppaseuran piirissä, vaikkei vielä ryhdytty konkreettisiin toimiin. Kun paikallisissa lehdissä alkoi liikkua ennakkotietoja hankkeesta, julkaistiin Tampereen Uutisissa lokakuun 27. päivänä 1897 pääkirjoitus, jossa kehoitettiin ryhtymään määrätietoisesti oman pankin perustamiseen. Kirjoituksessa korostettiin, että kyse oli ennen kaikkea taloudellisesta hankkeesta, johon tulisi voida osallistua puoluekannasta riippumatta. Tampereella koettiin puoluekiihkon hajottaneen voimia, ja juuri siksi pankkihanketta pidettiin mahdollisuutena yhdistää eri tahoja yhteisen, koko aluetta palvelevan tavoitteen taakse.

Hankkeella oli kuitenkin myös vastustajansa. Keväällä 1898 Aamulehdessä esitettiin epäilyjä uuden pankin tarpeellisuudesta, sillä Tampereella toimi jo useita pankkeja. Lisäksi viitattiin siihen, että eräs turkulainen



Hämeenkatua, vasemmalla Tampereen Osake-Pankin toimitalo. Kuva: Museovirasto, historian kuvakokoelma, kuva vuodelta 1908.

pankki oli kahden toimintavuoden jälkeen pystynyt maksamaan osakkailleen vain vaatimattoman tuoton.

Tästä huolimatta hanke eteni ripeästi. Huhtikuun 2. päivänä 1898 pidettiin valmistava kokous, ja yhtiöjärjestyksen tultua vahvistetuksi järjestettiin perustava kokous heinäkuun 16. päivänä. Vielä saman vuoden aikana pankki aloitti toimintansa nimellä **Tampereen Osake-Pankki.**

Sekä pankin että myöhemmin sen seuraajaksi perustetun Maakuntain Pankki Osakeyhtiön johdossa toimi useita Tampereen Kauppaseuran jäseniä – usein juuri seuran aktiivisimpia ja vaikutusvaltaisimpia henkilöitä. Kauppaseuralla ja sen

jäsenillä oli näin merkittävä rooli paitsi pankin perustamisessa myös sen vuosikymmeniä kestäneessä menestyksessä toiminnassa.

Vaikka yhdistyneen pankin toiminta myöhemmin päättyi, syitä ei voida yksiselitteisesti nähdä Tampereen pankin omassa asiakaskunnassa, vaan pikemminkin siihen liitettyjen muiden pankkien heikommassa pohjassa. Joka tapauksessa Tampereen Osakepankin tarina on selkeä osoitus Kauppaseuran pitkäjänteisestä ja kauaskantoisesta vaikutuksesta kaupungin taloudelliseen kehitykseen.

Kun Tampereelle syttyi sähkövalo – valon, voiman ja modernin kaupungin tarina

Tampere on tottunut olemaan tekniikan ja teollisuuden tiennäyttävä. Silti harva tamperelainen arjessaan muistaa, että juuri täällä syttyi Pohjoismaiden ensimmäinen pysyvästi käyttöön otettu sähkövalaistus – Finlaysonin kutomosaliissa Plevnassa 15. maaliskuuta 1882. Tuona hetkellä oli enemmän kuin insinööriä: se muutti työn rytmin, kaupunkilaisten arjen ja avasi tien kunnalliselle sähköhuollolle, josta kasvoi vuosisataisen modernisaation moottori.

Ennen sähköä: öljy, kaasu ja teollinen hämärä

1800-luvun loppupuolen Tampere oli kolmanneksi suurin kaupunki Suomessa, mutta sen ulkovalaistus oli kirjaimellisesti hämärän peitossa. Kadut valaisi öljy, joka oli huollostaan työlästä ja valoteholtaan vaatimatonta. Sähkövalon läpimurto ei siis ollut pelkkä uutuuksien ihailu, vaan vastaus kasvavan teollisuuskaupungin tarpeisiin: turvalliseen liikkumiseen, pidempiin työvuoroihin ja tehokkaampaan tuotantoon. Kun Finlayson otti sähkövalon ensin omaan käyttöönsä, keskustelu kaupungin ulkovalaistuksesta vilkastui – ja kriittinenkin lehdistö alkoi vaatia ajanmukaisempaa katuvaloa.

Tausta oli kansainvälinen.

Thomas Alva Edisonin hiililankalamppu oli tullut tuotantoon 1879, kilpaillen brittikeksijä Joseph Swanin ratkaisujen kanssa; 1880-luvun alussa lampuista tuli teollisesti tuotettavia ja käyttökelpoisia. Uuden valonlähteen valoteho, tasaisuus ja käytön turvallisuus tekivät siitä nopeasti suosittu – vuosisadan vaihteessa hehkulamppu oli syrjäyttämässä kaasuvälön Euroopan suurkaupungeissa.

Plevnan ihme: Carl von Nottbeckin sähkövalokokeilu

Tampereen valotarina henkilöityy insinööri Carl Samuel von Nottbeckiin, patruuna Wilhelm von Nottbeckin vanhimpaan poikaan. Carl työskenteli 1870-luvun lopulla Yhdysvalloissa Edisonin tehtailla ja näki läheltä hehkulampan käytännöllistymisen. Palattuaan Suomeen hän toi Tampereelle Edison-yhtymän insinöörin István (Istvan) von Fodorin ja laitteiston, jolla Finlaysonin Plevnan kutomosali voitiin valaista. Juhlava koevalaistus järjestettiin 15.3.1882: saliin asennettiin 150 hehkulamppua, virtalähteenä toimi kaksi 110 voltin tasavirtadynamo, ja johdot vedettiin puuvillaeristetyillä kuparikaapeleilla kattoa ja seinää

pitkin. Koe osoitti kiistattomasti sähkövalon edut verrattuna kaasu- ja öljyvaloon – se oli kirkkaampi, tasaisempi ja rasitti silmiä vähemmän – ja seuraavana päivänä Tampereen Sanomat uutisoi tapauksesta.

Moni yksityiskohta tekee Plevnan kokeesta ainutlaatuisen. Lamppujen teho oli vaatimatonta, noin ”kahdeksan kynttilän” valomäärä, minkä vuoksi ne asennettiin pareittain tuottamaan riittävän valon työpaikoihin. Silti yhdestä salista alkoi suomalaisen sähköistymisen kertomus, jossa Tampere oli eturintamassa – ja joka tunnettiin pian laajemminkin, sillä Plevnan valaistus oli ensimmäinen pysyvä sähkövalaistus koko Pohjoismaissa ja silloisessa Venäjän keisarikunnassa.

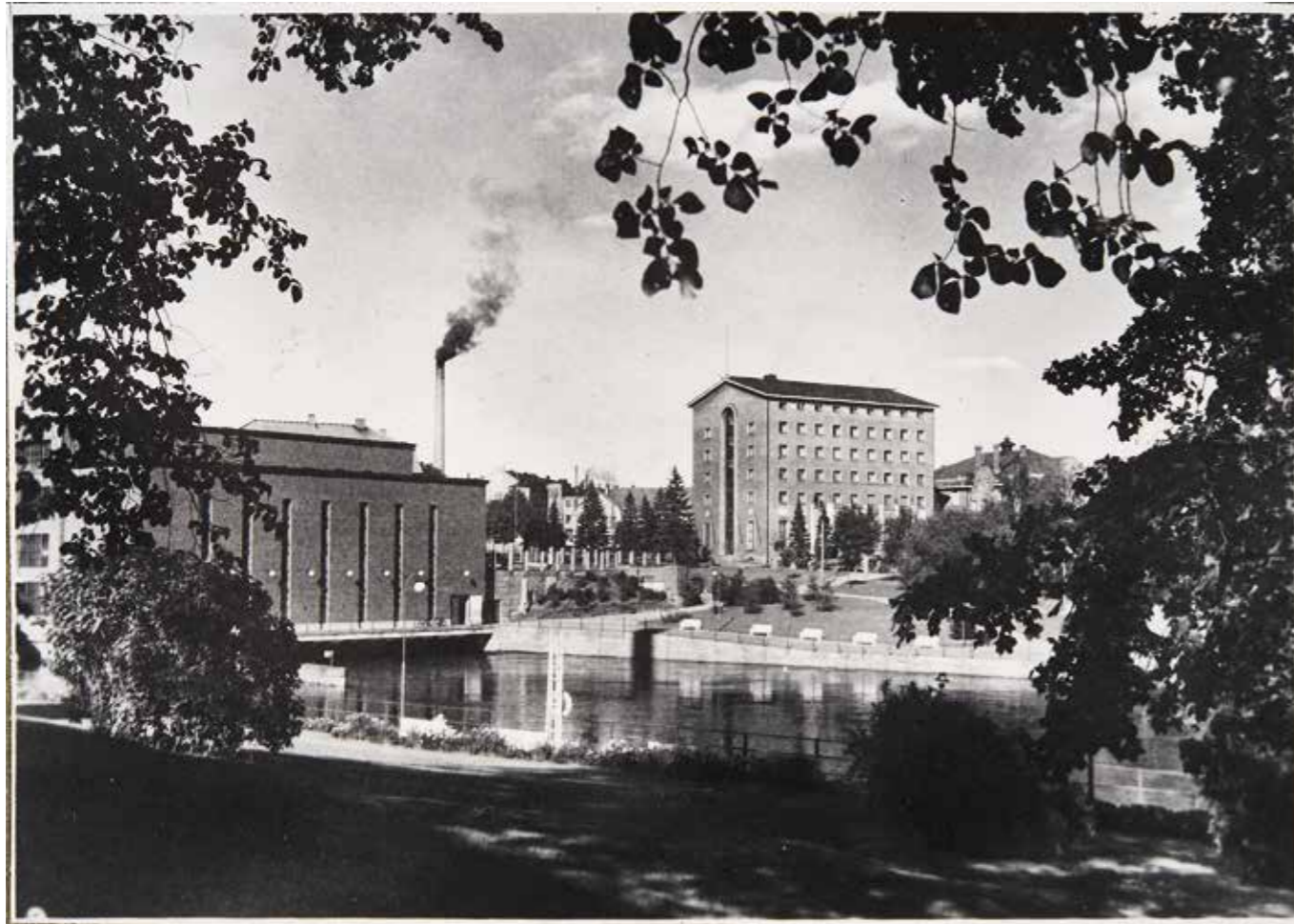
Katuvalo ja kunnallinen sähkö: kohti yhteistä infrastruktuuria

Teollisuuden sisävalot olivat vasta alkusoitto. Syyskuussa 1888 Tampereella järjestettiin virallinen sähkökatuvalon koe: 30 kaarilamppua sytytettiin Thomson-Houstonin järjestelmällä, jonka valoteho oli tuolloin hehkulamppua suurempi. Koe onnistui, lehdistö oli haltioissaan, ja jo marraskuussa järjestelmä – lamput, koneet ja tuotanto –



Kuva: Antti Sompinmäki, Vapriikin kuva-arkisto

Edisonin lamppu. Finlaysonin ensimmäisestä sähkövalaistuksesta peräisin oleva hehkulamppu.



Keskiputouksen voimala, oikealla itärannalla Koskipuisto ja hotelli Tammerin talo. Tammerin talo valmistui 1929. Uusi keskiputouksen voimalaitos otettiin käyttöön 1932. Museovirasto, historian kuvakokoelma. Kuva vuodelta n. 1940.

siirtyi kaupungin omistukseen. Tuosta syksystä katsotaan alkaneen Tampereen kunnallisen sähkölaitoksen historia: maan ensimmäinen kunnallinen sähkölaitos valaisi kaupunkia 15.11.1888.

Tampere valitsi viisaasti myös tuotantotavan. Aluksi sähköä tuotettiin höyrykoneella, mutta jo vuonna 1891 Tammerkoski valjastettiin: Keskiputouksen voimalaitos käynnistyi ja sähkö alkoi virrata vesivoimalla – Suomessa ensimmäistä kertaa. Vesivoiman käyttöönotto teki tuotannosta tehokkaampaa ja edullisempaa, mikä helpotti sähkövalon ja muun sähköenergian laajenemista kaupungin palveluihin. Tammerkosken voimalat – Finlaysonin, Tampellan ja Keskiputouksen – muodostivat sittemmin osan kansallismaisemaa ja Tampereen sähköntuotannon selkärankaa.

Kun sähkövalo saapui, työn tekeminen irtautui päivänvalon rytmistä.

Valaistusasema.
Kuva: Vapriikin kuva-arkisto.

Sähkövalo Suomeen: ensimmäiset kipinät ja pitkä tie kohti yleistä verkkoa

Vaikka Tampereella sytytettiin Pohjoismaiden ensimmäinen pysyvä sähkövalaistus, sähkövaloa oli kokeiltu Suomessa jo aiemmin. Valtion rautateiden



konepajalla Helsingissä tehtiin valokaarilampuilla koe 10.12.1877, ja 1880-luvun alussa useissa kaupungeissa pohdittiin sähkövalon mahdollisuuksia. Helsinkiin syntyivät ensimmäiset yksityiset sähkölaitokset 1880-luvulla, ja 1890-luvun alussa kaupungissa alettiin rakentaa kunnallista sähköverkkoa, joka yhdistettiin Suvilahden voimalaitokseen 1909. Sähkön ja kaasun välinen kilpailu jatkui vielä pitkään, erityisesti katuvalaistuksessa ja kotitalouksien liesissä, mutta vähitellen sähkö valloitti myös keittiöt ja kodinkoneet.

Sähköistymisen pioneeri Gottfrid Strömberg ansaitsee maininnan: hän kehitti dynamon 1881 ja perusti 1889 Helsinkiin sähkölaitteita valmistavan yrityksen, josta kasvoi alansa suurin Suomessa. Strömbergin tasavirtakoneet, moottorit ja myöhemmin kodinkoneet olivat osa sitä kotimaista osaamista, jonka varaan sähköistys voitiin rakentaa – tehtaiden omista ”dynamo-huoneista” kaupunkien kunnallisiin laitoksiin ja edelleen valtakunnallisiin siirtoverkkoihin.

Silti sähkövalo levisi Suomeen epätasaisesti. Kaupungeissa ja teollisuustaaajamissa sähköistys eteni nopeasti, mutta maaseudulla työ jatkui pitkälle sotien jälkeiseen aikaan. Sähköosuuskuntia perustettiin, koska valjastettiin, ja valonjuhlia vietettiin uusien kylien kytkeytyessä verkkoon. Vasta 1970-luvulla harvaan asuttujen alueiden sähköistys saatiin valmiiksi – ikoninen viimeinen liitos tapahtui Lappiin vuonna 1987, mikä kertoo, kuinka pitkä kaari oli matkassa Plevnan salista koko maan kattavaan sähköverkkoon.

Valosta voimaan: sähkö muuttaa työn, arjen ja juhlan

Kun sähkövalo saapui, työn tekeminen irtautui päivänvalon rytmistä. Tehtaat saattoivat pidentää vuoroja, ja sähkömoottorit korvasivat hiljalleen mekaaniset valta-akselit; generaattoreita pyöritettiin höyrykoneella tai vesiturbiineilla, mutta voima johdettiin syistä ja hihnoista kohti omia moottoreita – tuotanto tehostui ja monipuolistui. Kaupunkien katuvalo lisäsi turvallisuutta, ja vähitellen kodit alkoivat käyttää sähköä paitsi valaistukseen myös arjen koneisiin: silitysraudat, pölynimurit, myöhemmin jääkaapit ja pesukoneet muuttivat kotitaloustyön luonnetta.

Tampereella sähkövalo kytkeytyi myös kaupunkikulttuuriin. Keskustorin kuusi koristeltiin värillisillä sähkölamppuilla jo jouluna 1894 – ensimmäisenä Suomessa – ja juhlapuu kuvattiin varhain 1904. Kuusiperinne, köyhien lasten lahjojen jakaminen ja valon visuaalinen ilme kertoivat, että sähkö ei ollut vain tekniikkaa; se oli kaupunkielämän symboli, juhlan ja yhteisön merkki.

Kunnallisen sähköhuollon synty ja kasvu: Tampere esimerkkinä

Tampereen kunnallinen sähkölaitos oli suomalaisessa mittakaavassa uranuurtaja. Se syntyi konkreettisen katuvalotarpeen ympärille ja rakentui nopeasti vesivoiman varaan. Myöhemmät kehitysaskleet – voimaloiden uudistukset, kaukolämmön saapuminen 1964, kaukojäähdytyksen ja uusiutuvien tuotantomuotojen laajentuminen – kuuluvat jo energiayhtiöiden historiaan, mutta juuret ovat valossa: kaupungin päätöksessä investoida omaan sähkötuotantoon ja -jakeluun.

Keskiputouksen voimalaitos, nykyisellä paikallaan 1932 valmistunut funktionalistinen tiilirakennus, muistuttaa kulttuurihistoriallisesta arvosta: Tammerkosken voimalat ovat suojeltuja osia kansallismaisemaa. Niiden kautta voi lukea koko kaupungin kehitystä: miten teollisuus ja infrastruktuuri kietoutuivat toisiinsa – ja miten sähkö kytkeytyi kaupunkikuvan pysyviin elementteihin.

Mitä Tampereen valotarina opettaa?

Ensinnäkin teknologinen murros tarvitsee paikallisia toimijoita ja rohkeita kokeiluja. Carl von Nottbeckin Edison-yhteydet, Plevnan koe, kaupungin poliittinen päätöksenteko ja valtuusmiesten halukkuus siirtyä kunnalliseen omistukseen – kaikki olivat ratkaisevia. Ilman niitä Tampere ei olisi ollut ensimmäisenä eikä ehkä myöhemminkään energiainfrastruktuurin edelläkävijä.

Toiseksi toimintavarman ja edullisen sähköntuotannon valinta määrittää käyttöä. Vesivoiman käyttöönotto 1891 vahvisti kunnallisen sähkölaitoksen asemaa,

laski tuotantokustannuksia ja mahdollisti laajenemisen. Sähkövalon yleistymisen on aina ollut sidoksissa sekä teknologian kypsytyteen (lamppujen kehittyminen kaarilampuista hehkuun, myöhemmin loisteputkiin ja LEDiin) että tuotannon ja jakelun taloudellisuuteen.

Sähkövalo on sekä arki että juhla.

Kolmanneksi sähkövalo on sekä arki että juhla. Se on katujen turvallisuuden ja teollisuuden tehokkuuden tekniikkaa, mutta myös symboli, jota juhlistettiin valonjuhlilla kylien kytkeytyessä verkkoon – ja jota Tampereen Keskustorin kuusi varhain edusti. Valon kulttuurinen merkitys tekee energiasta myös identiteettikysymyksen: kuinka kaupunki näyttäytyy, kuinka se juhlii, kuinka se kertoo itsestään.

Laajemmassa suomalaisessa kehyksessä

Suomessa sähköistys eteni useilla rintamalla yhtä aikaa. Helsingin varhaiset kokeilut ja yksityiset sähköyhtiöt 1880-luvulla, Strömbergin teollinen tuotanto, Oulun ja monien muiden kaupunkien omat laitokset sekä maaseudun osuuskunnat rakensivat mosaiikkimaisen sähköjärjestelmän, josta myöhemmin syntyi valtakunnallisesti koordinoitu verkko. Suurjännitejohtojen rakentaminen, kuten Imatrankosken voimasta 1920–1930-luvuilla eteläiseen Suomeen vedetty ”Rautarouva”, kuvastaa siirtymää paikallisesta tuotannosta laajempiin verkkoihin.

Kaasun ja sähkön kilpailu kaupungeissa muistuttaa, ettei teknologinen murros ole suoraviivainen. Keittiöissä kaasu piti pintansa pitkään; raitiotiet siirtyivät Helsingissä sähköön 1900–1914, mutta monissa kaupungeissa sähköinen liikkuminen, kodinkoneet ja valaistus yleistyivät eri tahtiin. Lopulta energiatehokkuus, käyttömukavuus ja turvallisuus ratkaisivat – samoin kuin kunnallisen omistuksen tuoma infrastruktuurin vakaus.



Teksti: Kari Koskinen
(mukaillen Yrjö Raevuoren teosta Tampereen Kauppaseura ja sen miehiä, 1946)

Tampereen kauppapilaitos ja sen kehittäminen

Sivistykselliset kysymykset ovat kuuluneet Tampereen Kauppaseuran keskeisiin tavoitteisiin sen perustamisesta lähtien. Kaupan ja teollisuuden harjoittajat kokoontuivat aikoinaan seuraan edistääkseen yhteisiä etujaan, ja jo varhain nähtiin, että elinkeinoelämän menestys edellyttää myös osaamista ja koulutusta.

Seuran varhaisina vuosikymmeninä vain harvalla kauppiamiehellä oli mahdollisuus varsinaisiin kaupallisiin opintoihin. Juuri tästä syystä koettiin tärkeäksi luoda paremmat koulutusmahdollisuudet uudelle, nousevalle sukupolvelle – ja samalla tarjota jo työelämässä oleville nuorille mahdollisuus kehittää osaamistaan työn ohessa. Tätä taustaa vasten on helppo ymmärtää Kauppaseuran pitkäjänteinen kiinnostus kauppaopetuksen kehittämiseen Tampereella ajan vaatimuksia vastaavaksi.

Helmikuun 7. päivänä 1889 Tampereen Kauppayhdistyksen puheenjohtaja, kauppias G. O. Sumelius, nosti esiin kysymyksen kauppaopetuksen perustamisesta paikkakunnalle. Ajatus sai laajaa kannatusta, mutta käytännön toteutus ja rahoitus herättivät keskustelua. Asiaa valmistelemaan asetettiin komitea, jonka työn pohjalta päätettiin ryhtyä keräämään kannatusmaksuja kolmen vuoden ajaksi.

Keräys toteutettiin Kauppaseuran ja Kauppayhdistyksen jäsenten keskuudessa, ja varoja karttui sekä sitoumuksina että kertalahjoituksina. Lisäksi arpajaisten tuotto vahvisti rahoituspohjaa. Näin syntyivät edellytykset kauppaoppilaitoksen perustamiselle, ja toukokuussa 1890 päätettiin lopullisesti kaksivuotisen kauppaopetuksen perustamisesta Tampereelle sekä iltakoulun liittämisestä siihen nuorimpia kauppa-apulaisia varten. Oppilaitoksen johtokunta koostui Kauppaseuran aktiivisimmista vaikuttajista.

Tampereen suomenkielinen kauppaopetus aloitti toimintansa syyskuun 1. päivänä 1890 senaatin vahvistettua sitä koskevat säännöt. Alkuvaiheessa koulussa toimi johtajan lisäksi kaksi tuntiopettajaa, ja oppilaita voitiin ottaa enintään 30.

Uusi oppilaitos ei kuitenkaan saanut yksinomaan varauksena vastaanottoa. Yllättävää kyllä, kritiikkiä esitettiin myös suomenkielisissä piireissä. Aamulehti suhtautui kouluun epäilevästi, mikä herätti vastareaktion liikemiespiirien äänenkannattajassa Tampereen Uutisissa. Lehti puolusti voimakkaasti kauppaopiston merkitystä ja korosti sen olevan elintärkeä Tampereen suomalaiselle elinkeinoelämälle – erityisesti aikana, jolloin valtionavun saaminen ja koko oppilaitoksen tulevaisuus olivat vaakalaudalla.

Kauppa-apulaisten iltakoulun perustaminen viivästyi alkuperäisistä suunnitelmista huolimatta. Asia nousi uudelleen esiin 1890-luvun puolivälissä, ja useiden vaiheiden jälkeen kauppaopetuksen yhteyteen saatiin vuonna 1901 perustettua kaksiluokkainen kauppa-apulaiskoulu. Se oli tarkoitettu liikkeissä työskenteleville nuorille ja toimi samalla valmistavana kouluna varsinaiseen kauppaopetukseen.

Tampereen kauppaopetuksessa annettiin aluksi alemmalla tasolla kauppaopetusta. Ylemmän kauppaopetuksen tarve kuitenkin kasvoi, kun yhä useammat keskikoulun käyneet nuoret suuntautuivat liike-elämään ilman riittäviä kaupallisia valmiuksia. Tämän vuoksi Tampereen Kauppaseura otti vuonna 1907 aloitteen varsinaisen kauppaopiston perustamisesta.

Seura perusteli esitystään sillä, että liiketoiminta vaati yhä laajempaa ja järjestelmällisempää ammattitaitoa. Tampere nähtiin luonnollisena sijaintipaikkana uudelle oppilaitokselle: kaupunki oli kasvanut merkittäväksi teollisuuden ja kaupan keskuudeksi, ja suomenkielisten kauppaopistojen määrä maassa oli edelleen vähäinen.

Kaupunginvaltuusto ryhtyi asiassa toimiin, ja senaatti myönsi jo alkuvuodesta 1908 valtionavun uuden kauppaopiston perustamiseksi. Näin Tampereen kauppaopisto pääsi aloittamaan toimintansa syksyllä 1908 – vahvana osoituksena Kauppaseuran pitkäjänteisestä työstä koulutuksen ja osaamisen puolesta.

*Tampereen vanha kauppapilaitos (Wivi Lönn, 1912)
Kuva: Aukusti Heinonen (Arkkitehtuuri- ja designmuseo)*



Kauppaseuran aika-kirjoissa – valon ja elinkeinoelämän rinnakkaiset polut

Tampereen Kauppaseura perustettiin nykymuodossaan 1886. Ajankohta ei ole sattumaa: elinkeinorakenteen muutos, ammattikuntalaitoksen hajoaminen ja kauppiaiden tarve uudelle keskustelufoorumille kulkivat rinnan teknologisen murroksen kanssa. Sähkövalo toi pitemmät aukioloajat, valaisi myymälät ja lisäsi turvallisuutta; kunnallinen sähkölaitos tarjosi luotettavan palvelun, johon elinkeinoelämä saattoi tukeutua. Seuran historia kertoo kaupungin halusta vaalia keskustelua kaupaa ja teollisuutta koskevista asioista – juuri niitä, joiden ytimessä energia ja valaistus tuolloin olivat.

Kun seura juhlii 140 vuotta, on osuvaa palauttaa mieleen, että Tampereen elinkeinoelämän nousu kytkeytyi konkreettisesti sähkövalon saapumiseen: moderni kauppa vaati modernia infrastruktuuria, ja valon syttyminen Plevnassa sekä katuvalon kunnallistaminen 1888 symboloivat laajempaa siirtymää teollisesta hämärästä kohti sähköistä kaupunkikulttuuria.

Kun Finlaysonin kutomosalissa syttyi sähkövalo, Tampere astui moderniin aikaan.

Jälkivalo: perintö ja jatkuvuus

Tampereen valoperinnössä on kaksi vahvaa linjaa. Ensimmäinen on teollinen ja kunnallinen: voimat Tammerkoskessa, sähkölaitoksen kehitysvaiheet ja uuden tuotannon, kuten uusiutuvien ja kaukojäähdytyksen, tulo osaksi arkea. Ne kertovat, että sähkölaitos ei ole museoesine, vaan elävä organisaatio, joka kantaa valon perinnön energia- ja ilmastotavoitteisiin.

Toinen on kulttuurinen: valaistus on osa kaupunkikokemusta. Modernit kaupunki- ja tapahtumavalaistukset ovat jatkumoa Plevnan kokeelle ja Keskustorin kuuselle; ne luovat turvallisuutta, identiteettiä ja iloa – ja muistuttavat, että valon estetiikka kulkee käsi kädessä tekniikan kanssa.

Loppusanat: Valon kaupunki

Kun Finlaysonin kutomosalissa syttyi sähkövalo, Tampere astui moderniin aikaan. Kunnallisen sähkölaitoksen perustaminen 1888, vesivoiman valjastaminen 1891 ja kaupungin ulkovalaistuksen kehittäminen tekivät valosta yhteisen hyödyn, eivät vain tehtaiden sisäisestä innovaatiosta. Seuraavien sukupolvien aikana valo siirtyi kaduilta keittiöihin, juhlapuista juhlaavalaistuksiin – ja lopulta energiaverkoista älykkäisiin järjestelmiin. Tarina alkaa kuitenkin yhdestä salista ja yhdestä oivalluksesta: että kaupunki voi ottaa valon omiin käsiinsä.

Tamperelaisille sähkövalo ei ole vain historiankirjojen ”ensimmäinen”. Se on elävä osa kaupunkia – valoa, voimaa ja vaurautta – jonka perintö näkyy yhä Tammerkosken rannoilla, Keskustorin joulukuusessa ja kaupungin yössä.

Petri Rajala
Kirjoittaja on tamperelainen kaupunginvaltuutettu, varatuomari ja ekonomisti



TÄYSSÄHKÖINEN GLB JOPA SEITSEMÄLLE.

Uusi GLB tarjoaa reilut ja monipuolisesti muunneltavat tilat, premium-luokan mukavuuden ja jopa 607 km toimintamatkan nelivetoisena. 10 minuutin latauksella jopa 260 km lisää toimintamatkaa.

Lue lisää veho.fi/uusi-glb

Nelivetoinen GLB 350 4MATIC Launch Edition alk. 60 590 €

Mercedes-Benz

140 YEARS OF
INNOVATION

Mercedes-Benz GLB 350 4MATIC Launch Edition kokonaishinta alk. 60 590 € (sis. alv:n ja toim.kulut 600 €). Vapaa autoetu 835 €/kk, käyttöetu 775 €/kk. CO₂-päästöt 0 g/km (WLTP), EU-keskikulutus 16,1 kWh/100 km. GLB 350 4MATIC Launch Edition -erikoismalli saatavilla rajoitetun ajan 27.8.2026 asti. Lämpötila, ajo-olosuhteet, auton kuormaus sekä kuljettajan ajotapa voivat vaikuttaa auton toimintamataan, akun kapasiteettiin ja suorituskykyyn. Ajotietokoneiden kieli: suomi. Kuvan auto lisävarustein.

VEHO

VEHO TAMPERE
Taninkatu 11, Lielähti | 010 569 3100
Ma-pe 9-18, la 10-15

Huolto:
010 569 8080
Ma-pe 7.30-18

VEHO.FI

Puheluhinta 010-numeroihin on liittymäsopimuksen mukainen matkapuhelu- (mpm) tai paikallisverkkomaksu (pvm).